

Öğretmen Görüşlerine Göre Uzaktan Eğitimde Öğretimin Yönetimi: Bir Durum Çalışması*

Ertuğ CAN¹, Şenol SEZER²

Öz: COVID-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitimde öğretimin yönetimine ilişkin öğretmen görüşlerini ortaya koymayı amaçlayan bu araştırma, nitel araştırma deseninde ve durum çalışması modelinde yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubu, maksimum çeşitlilik örnekleme tekniğiyle belirlenen 36 öğretmenden oluşmaktadır. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Öğretmenler, COVID-19 pandemi sürecinde öğrencilerin derslere erişiminde, derslere katılımında ve sınıf yönetiminde sorunlarla karşılaştıklarını vurgulamışlardır. Katılımcılar, karşılaştıkları güçlüklerle baş etmek için etkileşimli öğrenme yöntem ve tekniklerinden yararlandıklarını ve öğrencilerin ilgi ve dikkatlerini öğrenilen konuya odaklamayı sağlayan ders materyalleri kullandıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca velilerle iletişimi ve iş birliğini geliştirme, öğrencilerin motivasyonunu artırma konusunda çaba harcamışlardır. Sonuç olarak, uzaktan eğitimde karşılaşılan güçlükler, öğretmenlerin öğretim etkinliklerini planlama, uygulama ve değerlendirme sürecini olumsuz etkilemiştir. Özellikle teknik sorunların ve altyapı sorunlarının giderilmesi, araç-gereç ihtiyacının karşılanması, öğretmen, veli ve öğrencilerin desteklenmesi ve bilgilendirilmesi uzaktan eğitimde öğretimin yönetimine olumlu katkılar sağlayabilir.

Anahtar Sözcükler: Öğretim, Uzaktan Eğitim, Uzaktan Öğretimin Yönetimi

Management of Teaching in Distance Education Regarding Teachers' Views: A Case Study

Abstract: This research, which aims to identify the views of teachers regarding the management of teaching in distance education during the COVID-19 pandemic period, was carried out following a qualitative research design and a case study model. The study group of the research consists of 36 teachers, determined by using the maximum diversity sampling technique. Data were collected through a semi-structured interview form. Teachers emphasized that during the COVID-19 pandemic, they encountered difficulties in accessing courses of students, attending live courses and classroom management. The participants stated that they benefited from interactive learning methods and techniques to address the difficulties they encountered, and that they used course materials that enable students to focus their attention and focus on the taught subject. In addition, they tried to improve communication and cooperation with parents and increase the motivation of students. As a result, the difficulties encountered in distance education negatively affected the planning, implementation and evaluation process of teachers' teaching activities. In particular, eliminating technical and infrastructure issues, meeting the need for tools and equipment, supporting and informing teachers, parents and students can all make positive contributions to the management of teaching in distance education.

Keywords: Instruction, Distance Education, Management of Distance Learning

Geliş Tarihi: 06.02.2023

Kabul Tarihi: 27.08.2023

Makale Türü: Araştırma Makalesi

*Bu araştırma 29-30 Kasım 2022 tarihlerinde Atatürk Üniversitesi Açık ve Uzaktan Öğretim Fakültesi tarafından çevrimiçi olarak düzenlenen "International Congress on Open Learning and Distance Education 2022"de sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

¹ Kırklareli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Kırklareli, Türkiye, e-posta: ertugcan@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0885-9042>

² Ordu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Ordu, Türkiye, e-posta: senolsezer.28@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8800-6017>

Atıf için/ To cite:

Can, E., & Sezer, Şenol. (2023). Öğretmen görüşlerine göre uzaktan eğitimde öğretimin yönetimi: bir durum çalışması. *Yaşadıkça Eğitim*, 37(3), 902-924. <https://doi.org/10.33308/26674874.2023373584>

Etkileri küresel düzeyde devam eden COVID-19 pandemisi sürecinde uzaktan eğitim uygulamaları, eğitimin kesintisiz bir şekilde devam edebilmesi için yaygın olarak kullanılmıştır. Huber ve Helm'e (2020) göre, bu süreçte aile ve öğrenci özellikleri, öğretim süreci ve niteliği, öğretmenlerin mesleki bilgi, beceri, tutum ve tecrübeleri, okulların fiziksel yapısı, uzaktan eğitim sitesinin alt yapısı gibi faktörler uzaktan öğretimin niteliği açısından ön plana çıkmıştır. Pokhrel ve Chetri'nin (2021) belirttiği gibi, pandemi nedeniyle okulların kapanması, öğrencilerin örgün öğretim programlarından uzaklaşarak sanal ortamda güvensiz ve faydalı olmayan içerikle karşılaşmalarına, sosyal ve psikolojik olarak olumsuz etkilenmelerine neden olmuştur. Öte yandan, pandemi sürecinde uzaktan eğitime geçiş, normalde ders içeriklerini çevrimiçi yollarla öğretmeyen veya tasarlamayan öğretmenleri yeni yöntemler düşünmeye zorlamıştır (Eren, 2020; Thomas, 2020). Bu süreçte, uzaktan öğretimin etkili bir şekilde yürütülmesi konusunda çalışmalar yapan farklı araştırmacılar, bazı yeterlikleri ön plana çıkarmıştır. Huber ve Helm (2020) özellikle öğretimin kalitesi ve sınıf yönetimine odaklanmış; Mahmood (2021) etkili geribildirimde bulunmayı, esnek öğretim yöntemlerinden yararlanmayı, değerlendirme yöntemlerini, dersleri kaydetme ve öğretim asistanlarından destek almayı ön plana çıkarmıştır. Burns (2011) uzaktan eğitim uygulamalarında teknolojiyi etkin kullanan, öğrenci merkezli eğitimi önemseyen ve yüksek nitelikli öğretim becerilerine sahip öğretmenlere ihtiyaç bulunduğunu belirtmektedir. Redmond (2011) ise geleneksel öğretimdeki uygulamaların uzaktan eğitimde işe yaramadığını, uzaktan öğretimde eleştirel yaklaşım, akran geribildirimi ve yansıtıcı uygulamalara ihtiyaç bulunduğunu, teknolojik araçlara odaklanmaktan daha çok araçların kullanımı ile pedagojik uygulamaların; öğretimin etkililiği, öğrencilerin memnuniyeti ve algıları üzerinde olumlu etkilere sahip olduğunu belirtmektedir.

Uzaktan eğitimin kalitesi, kullanılan öğretim yöntemlerinin etkililiğine bağlıdır. Ayrıca öğrencilerin çevrim içi eğitime erişim olanakları, bağımsız çalışma kapasiteleri ve sanal sınıf ortamına bağlılık hissetmeleri, uzaktan eğitim deneyimini daha olumlu bir şekilde yaşamalarına katkıda bulunmaktadır (Müller & Goldenberg, 2020). Alanyazında, öğretmenlerin uzaktan eğitimi etkili yürütebilmeleri için sahip olmaları gereken bilgi, beceri ve rollere ilişkin farklı görüşler dikkat çekmektedir. Berge'ye (1995) göre öğretmenler, sınıf yönetimi becerileri, pedagojik yetkinlik, sosyal ve teknik roller sergilemelidir. Garrison ve diğerlerine (2000) göre öğretmenler kolaylaştırıcı olmalı, tasarım ve organizasyon becerisine sahip olmalı ve doğrudan öğretim yeterliği göstermelidir. Berge ve Collins (2000) ise öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecindeki rollerini yönetici, editör, tartışma lideri, kolaylaştırıcı, içerik uzmanı, yardımcı ve pazarlamacı olarak sıralanmaktadır. Ayrıca Goodyear ve diğerleri (2001) yönetici, tasarımcı, değerlendirici, kolaylaştırıcı, danışman, içerik kolaylaştırıcı, teknoloji uzmanı; Morris ve diğerleri (2005) dersi düzenleyici, ölçme ve değerlendirme uzmanı, dersin kolaylaştırıcısı; Weltzer-Ward (2011) ise yönetici, yol gösterici, destekleyici, öğretici şeklinde sınıflandırmalar yapmaktadır. Görüldüğü gibi, uzaktan öğretim sürecinde öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri (dersin tasarımı, kolaylaştırılması ve değerlendirilmesini sağlayacak pedagojik yeterlikler), teknik beceriler, içerik bilgisi, öğrencileri sosyal ve duygusal yönden destekleme yeterliklerine sahip olmaları gerekmektedir. Bu yeterliklerin etkili bir şekilde sergilenmesi, uzaktan öğretimin yönetiminde öğrencinin öğrenmesine yardım etmede, eğitimin kalitesini artırmada ve öğrenme çıktılarını geliştirmede olumlu katkılar sağlamaktadır. Nitekim Harper ve diğerleri (2004) uzaktan eğitimde müfredat değişikliği, yeni etkileşim kalıpları, organizasyonların yapısındaki değişiklikler, katılımcıların rol ve faaliyetlerini önemli faktörler olarak değerlendirmektedir.

Uzaktan eğitim, örgün eğitimde olduğu gibi dersleri planlama, öğretimi bireysel ihtiyaçlara göre düzenleme ve gerçekleştirme, öğrencilerin derslere katılımını sağlama ve öğrenci başarısını değerlendirmede öğretmenlerin yeterli olmasını gerektirmektedir. Öte yandan, uzaktan eğitim örgün eğitime göre ek zorluklara sahiptir (Mc Aleavy ve diğerleri, 2020). Uzaktan eğitimin etkililiği için zaman yönetimi bağlamında farklı stratejilerin izlenmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu stratejiler, sınıfta etkili iletişim için kısa ve açık konuşma, bilgileri kolayca takip edilebilecek şekilde düzenleme, programın süresini planlama, eş zamansız tartışmaları yönetme, mevcut teknik araçlardan etkili yararlanma şeklinde sıralanabilir (Shi ve diğerleri, 2006). Uzaktan eğitimde sınıf kurallarını belirleme, pozitif disiplin, dersleri planlama, olumlu ilişkiler geliştirme ve öğrencileri öğrenmeye motive etme ve derse katma (Kurti, 2016); aktif öğrenme yaklaşımlarını kullanma, öğrencilere rehberlik etme, öğrencilerin kaynak ihtiyacını karşılama, öğrencilerin bilgi teknolojisinin olanaklarından yararlanmasını sağlama (Manning ve diğerleri, 2003), pratik ders yönetim stratejilerini kullanma,

beklenmedik durumlara hazırlı olma ve kaliteye önem verme (Ragan, 2015) etkili öğretimi sağlamada yararlı olabilir. Ayrıca öğretimin etkili bir şekilde yönetimi için öğretmenlerin çevrim içi sınıf yönetimi alanında mesleki gelişmelerinin sağlanması (Milliken, 2019), uzaktan eğitime yönelik öngörülebilir ve kontrol edilebilir bir ortam için amaçların açık bir şekilde ifade edilmesi, uygun yöntem teknik ve stratejilerin kullanılması gerekmektedir. Stewart'a (2008) göre, uygun sınıf yönetimi stratejileri kullanıldığında çevrimiçi öğrenme ortamı, yüz yüze öğrenme kadar zengin ve üretken olabilir. Mahmood (2021) ise uzaktan öğretim stratejileri olarak, sesi etkili kullanma, çevrimiçi sınıf etkileşimlerini geliştirme, altyapı ihtiyacının karşılanması, pandemi koşullarına uygun planlar geliştirme, ders içeriklerini kısa modüllere dönüştürme, çevrimiçi dersleri kaydetme, kendi kendine öğrenme materyalleri sağlama ve öğretim asistanları görevlendirmenin önemini vurgulamaktadır.

Uzaktan eğitimde öğretmenlerin sınıf yönetimi, yetenek yönetimi, bilgi yönetimi, sertifikasyon veya uygunluk, öğretimi bireyselleştirme, mentorluk, sohbet ve tartışma panoları hazırlama gibi yeterliklere sahip olması, öğretimin yönetimi bakımından etkili ve gereklidir (Paulsen, 2002). Öte yandan, uzaktan eğitimde program içeriğinin tasarımı, içeriğin kalitesi, öğretimin tasarımı ve sunumu, öğrencilerin desteklenmesi, öğrenci başarısını değerlendirmede kullanılan teknikler de önemlidir (Attah-Mensah ve diğerleri, 2016). Simonson'a (2017) göre uzaktan eğitimde öğretimin tasarımında öğrenciler, altyapı, iletişim, iş birliği, teknolojik okuryazarlık ve öğrenme faktörleri dikkate alınmalıdır. Uzaktan eğitimde derslerin tasarımı, amaca ve içeriğe uygun stratejileri içermeli, tüm etkinlikler öğrencilerin bilgi, deneyim, ilgi, ihtiyaç ve yetenek düzeylerine uygun olmalı, eş zamanlı ve eş zamansız olarak sunulabilmelidir. Ayrıca Page ve Jones'a (2018) göre, uzaktan öğretimin etkili bir şekilde yönetimi için öğretmenlerin meslekî deneyiminin artırılması, hizmet içi eğitim yoluyla gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılması da gerekmektedir.

Uzaktan eğitim uygulamalarında teknolojik, pedagojik ve sosyal zorluklarla karşılaşmaktadır (Ferri ve diğerleri, 2020). Teknolojik zorluklar olarak internet altyapısının uygun olmaması, erişim sorunları ve teknolojik araç gereç ihtiyacı ön plana çıkarken; pedagojik zorluklar, öğretmenlerin teknolojik araç kullanımındaki yetersizlikleri, etkileşimli öğretim materyali gerekliliği, öğrencilere geribildirim verilememesi ile öğrenci başarısını değerlendirme sorunlarıdır. Sosyal zorluklar ise evdeki öğrenme ortamının uygun olmaması ve ailelerin yeterli desteği sağlayamamaları şeklinde ifade edilebilir.

Pandemi gibi zorlu durumlarda öğretmenler, çoğu zaman meslekî ve ailevî sorumluluklarını aynı anda yönetme de dahil olmak üzere toplumun genelinin karşılaştığı zorluklara maruz kalmaktadır. Aynı zamanda, öğrencileri bu tür kriz dönemlerinde desteklemedeki profesyonel rolleri nedeniyle de ek baskılara maruz kalmaktadır. Öğretmenler, travmatik olayların ardından öğrencilerin karşılaşılabilecekleri sosyal, duygusal ve psikolojik gereksinimleri ile baş edebilmek için gerekli yeterliliğe sahip olmayabilir (Müller & Goldenberg, 2020; Saran, 2020). Pandemi döneminde yeterli düzeyde kaynak, çevrim içi eğitim programı ve teknik hazırlığa ihtiyaç bulunmaktadır. Öte yandan, öğretmenlerin alan bilgisi açısından yeterli, çevrim içi öğretim yöntem ve teknikleri açısından donanımlı, bilgisayar kullanmada becerikli, sanal sınıf ortamı konusunda deneyimli ve öğrencilere duygusal destek sunma açısından yeterli olmaları gerekmektedir (Mishra ve diğerleri, 2020).

Çevrimiçi eğitimde genellikle internet altyapısı ve erişiminin yetersizliği, teknik altyapı problemleri, araç-gereç ihtiyacı, ders planlama sorunları, iletişim, işbirliği, geribildirim eksikliği ve motivasyon sorunları (Mishra ve diğerleri, 2020); öğrencilerin zaman yönetimi ve motivasyon sorunu yaşamaları (Fidalgo ve diğerleri, 2020); öğretmenlerin olumsuz tutum sergilemesi (Harper ve diğerleri, 2004); altyapı ve erişilebilirlik sorunu, özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilere rehberlik (Pokhrel & Chhetri, 2021); yöneticilerin ihtiyaçlara kaynak ayırmaması (Harper ve diğerleri, 2004), internete erişimde aksamalar, odaklanma sorunu ve tek taraflı etkileşim (Shim & Lee, 2020) şeklinde sıralanabilir. Uzaktan eğitimde karşılaşılan zorluklar dikkate alındığında, öğretimin etkililiği ve yönetimi için bazı tedbirler alınabilir. Üst yöneticiler öğretmenlerin kullanacağı kaynakların belirlenmesi ve bu kaynaklara açık erişim sağlanmasına aracılık edebilirler. Uzaktan öğrenmeyi özendiren yayınlar ve çevrimiçi öğretim etkinlikleri tasarlanabilir (Mc Aleavy ve diğerleri, 2020). Öğrenmenin sürdürülebilirliği için teknoloji ile desteklemek, öğrencilerin eleştirel düşüncelerini ve bireysel öğrenmelerini merkeze alan öğretim programları geliştirmek (Mishra ve diğerleri, 2020), faydalı olabilir. Öte

yandan, öğrencileri ev ortamında öğrenme konusunda motive etmek, uzaktan eğitime erişim araçlarına sahip olmalarını sağlamak, öğrencilerin evde öğrenmelerine yardımcı olacak araç-gereç ve materyalleri temin etmek, bireysel veya grupla ek ders desteği sağlamak, çevrimiçi ortamda güvenli akran etkileşimini özendirme yararlı olabilir (Müller & Goldenberg, 2020). Bunların yanında, açık veri kaynakları ve simülasyonlar kullanma, çevrimiçi öğrenme araçlarına sahip olma, internet erişimi ve yeterli bant genişliği, öğretim programının bağımsız öğrenme fırsatları sağlaması ve süre bakımından uygunluğu, etkili geribildirim uzaktan öğretimin etkililiğini artırmada yararlıdır (International Baccalaureate Organization [IBO], 2020). Açık kuralların ve ilkelerin olması, ortaklaşa alınan kararlar, alternatif değerlendirme yaklaşımları, çevrimiçi sınıftaki öğrenci başarısına olumlu katkı sağlamaktadır (Stewart, 2008). Bunların yanında, uzaktan öğretimin etkili yönetimi için uzaktan eğitim sistemi, uzak konumlara sürekli erişim olanağına sahip olmalı ve iş birliğine dayalı öğrenme ortamları sağlamalıdır (Harper ve diğerleri, 2004).

Uzaktan öğretimin etkililiği ve öğretimin yönetimi için acil durumlarda kullanılabilir bir uzaktan eğitim sisteminin tasarlanması (Shim & Lee, 2020), kapsayıcılık, eşitlik ve motivasyonun esas alınması (Thomas, 2020), yeterli düzeyde kaynak ve zamana yatırım yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca çevrimiçi öğretimin etkileşimli araç-gereç ve materyallerle desteklenmesi, öğretmenlerin meslekî gelişimine, bilgi ve iletişim teknolojilerine yatırım yapılması, özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilere rehberlik yapılması (Pokhrel & Chhetri, 2021), öğretmenlerin iyi planlanmış öğretim uygulamaları ile öğrencilere etkili geribildirimle sağlamaları (Mc Aleavy ve diğerleri, 2020), derslerde görsel içerik ve materyallerin kullanılması (Yılmazsoy ve diğerleri, 2018), uzaktan eğitimde öğretimin etkililiğini sağlayabilir. Öte yandan, politika yapıcılar, işletmeler, uzmanlar, okullar, öğrenciler ve aileler; erişilebilir ve akıllı öğrenme ortamları, eğitim kaynakları ile eğitimin sosyalliğini, kapsayıcılığını ve erişilebilirliğini güvence altına alan araçları geliştirmek için yakın iş birliği içinde olmalıdır (Ferri ve diğerleri, 2020).

Alanyazın incelendiğinde, COVID-19 pandemi sürecinde yürütülen araştırmaların uzaktan eğitime ilişkin durum tespiti, var olan durumu betimleme, uzaktan eğitim sürecindeki uygulamalar ve sorunları ortaya koymayı amaçladığı görülmektedir. Bu araştırmalardan bazılarının COVID-19 pandemi sürecinde Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim uygulamalarına (Can, 2020a); COVID-19 pandemisinin eğitime yansımalarına (Can & Nikolayidis, 2022; Çakın & Külekçi-Akyavuz, 2020; Sarı & Nayır, 2020); COVID-19 küresel salgınının Eğitim Bilişim Ağı (EBA) platformuna yansımalarına (Can & Ozan, 2021) odaklandığı görülmektedir. Bazı araştırmalar, COVID-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitimin kapsayıcılığı (Sezer & Can, 2022), sanal sınıf yönetiminin alt boyutları ve genel özellikleri (Can, 2020b), öğretmenlerin sanal sınıf yönetimindeki yeterlikleri (Can & Gündüz, 2021; Karaca Akgöl ve diğerleri, 2022), uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin sınıf yönetiminde karşılaştıkları problemler (Akdeniz & Uzun, 2022) üzerine odaklanmaktadır. Bazı araştırmalarda ise pandemi sürecinde uzaktan eğitimde sınıf yönetimi (Şeker ve diğerleri, 2022), öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi tecrübeleri (Uçar & Acar, 2022), çevrimiçi derslerde istenmeyen öğrenci davranışlarının yönetimi (Güneş ve diğerleri, 2022), sanal sınıflardaki öğretmen ve öğrencilerin motivasyonlarını etkileyen etmenler (Solak & Polat, 2022) üzerine odaklanılmıştır. Ancak doğrudan sanal sınıf yönetiminin alt boyutu olan ‘öğretimin yönetimi’ ile ilgili araştırmaların yer almadığı görülmektedir. Bu araştırmada, uzaktan eğitimde sanal sınıf yönetiminin alt boyutu olan ‘öğretimin yönetimi’ ile ilgili olarak pandemi sürecinde uzaktan öğretimin yönetimine ilişkin öğretmen görüşlerine odaklanılmıştır. Konu farklı illerde görevli öğretmenlerin bakış açısına dayalı olarak derinlemesine incelenmesi bakımından diğer araştırmalardan farklılık göstermektedir. Bu araştırma, uzaktan eğitimde ders veren öğretmenlerin öğretim sürecinde öğretimin yönetiminde karşılaştıkları güçlükler ve güçlüklerle nasıl başa çıktıkları ve bu alana yönelik önerilere odaklanmaktadır. Araştırma, uzaktan eğitimde öğretimin daha etkili yönetimi için öneriler geliştirilmesi bakımından da önem taşımaktadır.

Bu araştırmanın amacı, COVID-19 pandemi sürecinde, uzaktan eğitimde öğretimin yönetimine ilişkin öğretmen görüşlerini incelemektir. Bu bağlamda araştırmanın problem cümlesi, ‘Öğretmenlerin COVID-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitimde öğretimin yönetimine ilişkin görüşleri nelerdir?’ şeklinde ifade edilmiş ve aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğretmenlerin pandemi sürecinde uzaktan öğretimin yönetiminde karşılaştığı güçlükler nelerdir?

2. Öğretmenlerin öğretimin yönetiminde karşılaştığı güçlüklerle karşı kullandığı yöntem ve teknikler nelerdir?
3. Uzaktan öğretimin etkili yönetimi için neler yapılabilir?

Araştırmadan elde edilecek veriler ile COVID-19 sürecindeki uzak öğretimin yönetimi ile ilgili üst yöneticilere, okul yöneticilerine, öğretmenlere ve araştırmacılara uygulanabilir öneriler getirmesi beklenmektedir. Araştırmanın bu alanda yapılan ilk çalışmalardan biri olması nedeniyle, alanyazında önemli bir boşluğu dolduracağı söylenebilir.

Yöntem

Bu araştırma, nitel araştırma deseni ve durum çalışması modeli esas alınarak yürütülmüştür. Durum çalışması, güncel bir olay ya da olgunun gerçek yaşam koşullarında bütünsel bir bakış açısıyla, çok yönlü olarak sistemli ve derinlemesine bir şekilde araştırılmasına olanak sağlayan görgül bir araştırma yöntemidir (Yıldırım & Şimşek, 2013). Durum çalışması, sosyal bilimler alanında çalışan araştırmacılar tarafından örgütsel-yönetimsel süreçler, uluslararası ilişkiler, bireysel yaşam döngüleri gibi güncel ve gerçek yaşam olaylarının bütüncül ve derinlemesine anlaşılmasını sağlamak amacıyla kullanılmaktadır (Fidel, 1984; Yin, 2009; Zainal, 2007). Başka bir deyişle durum çalışması, bağlamın ya da durumların sınırları kesin bir biçimde bilinmediğinde, belli bir olgunun derin ve bütüncül bir biçimde anlaşılması amacıyla kullanılır (Creswell, 2014). Durum çalışmalarında bireyler, gruplar, programlar, kurumlar ve kültürler gibi olgular araştırma konusu olabilmektedir (Patton, 2015). Bu çalışmada, keşfedilmesi amaçlanan durum, COVID-19 pandemi sürecinde, uzaktan öğretim uygulamalarının niteliğinin belirlenmesidir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu Ordu ve Kırklareli illerindeki devlet okullarında görevli 36 öğretmenden oluşmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu, amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan maksimum çeşitlilik örnekleme tekniği yardımıyla belirlenmiştir. Maksimum çeşitliliği sağlamak için cinsiyet, yaş, meslek kıdemi, okul türü, branş ve görev yaptığı okulun yerleşim yeri açısından farklı demografik özellikler sergileyen öğretmenlerin araştırmaya dahil edilmesine özen gösterilmiştir. 24'ü kadın, 12'si erkek öğretmenlerden oluşan çalışma grubu, Türkiye'nin Marmara ve Karadeniz Bölgelerindeki iki farklı ilde görev yapmaktadır. Öğretmenlerin 16'sı il merkezinde, 14'ü ilçede ve altısı köy okullarında görev yapmaktadır. Katılımcıların meslek kıdemleri iki yıl ile 30 yıl arasında değişmektedir. Meslek kıdemi ortalaması 18,2 yıldır. Çalışma grubunda yer alan öğretmenlerin 13'ü ilkokulda, 13'ü ortaokulda ve 10'u liselerde görev yapmaktadır. Katılımcıların yaşı 22-61 yaş aralığındadır. Yaş ortalaması 36,8'dir. Katılımcıların 11'i sınıf öğretmeni, 25'i branş öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı geliştirilmeden önce alan yazın taraması yapılmış ve uzman görüşü alınmıştır. Araştırma verileri yarı yapılandırılmış açık uçlu sorulardan oluşan görüşme formu yardımıyla elde edilmiştir. Veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, katılımcıların cinsiyeti, okulun yerleşim yeri, meslek kıdemi, görevli oldukları okul türü, yaşları ile branşlarını belirlemeye yönelik olgusal sorular yer almaktadır. İkinci bölümde ise öğretmenlere yönelik açık uçlu üç soru yer almaktadır. Bu sorular, 1. Uzaktan eğitimde öğretimin yönetiminde karşılaştığınız güçlükler nelerdir? 2. Uzaktan eğitimde öğretimin yönetiminde karşılaştığınız güçlükleri aşmada kullandığınız yöntem ve teknikler nelerdir? 3. Uzaktan eğitimde öğretimin etkili yönetimi için neler yapılabilir? Şeklinde dir.

Verilerin Toplanması

Araştırma verileri toplanmadan önce Ordu Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulundan 27.10.2020 tarih ve 2020/78 sayılı etik kurul izni alınmıştır. Araştırma, gönüllü öğretmenlerle yürütülmüş, araştırma hakkında görüşme öncesinde gerekli bilgilendirme sağlanmıştır. Araştırma, 2021-2022 eğitim-öğretim yılında pandemi sürecinin ardından okulların açılmasıyla birlikte Ordu ve Kırklareli illerindeki devlet okullarında görevli öğretmenlerin katılımı ile yürütülmüştür. Görüşmelerin her biri yaklaşık

25-30 dakika sürmüş, görüşmelerin ses kaydı alınmıştır. Ses kaydına onay vermeyen sekiz öğretmenin görüşleri yazılı olarak alınmıştır. Ses kayıtları daha sonra araştırmacılar tarafından dijital ortama aktarılmış, 51 sayfalık transkript elde edilmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik

Farklı desenlerde yürütülen, farklı varsayımları içeren ve farklı sorulara yanıt arayan araştırmalarda, geçerlik ve güvenirlik, çalışmanın veri toplanma biçimine, verilerin analizine, kavramsallaştırılmasındaki özene ve bulguların yorumlanmasına bağlıdır (Merriam, 2009). Nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenirlik, inandırıcılık, aktarılabilirlik, tutarlılık ve teyit edilebilirlik stratejileri ile sağlanmaktadır (Lincoln & Guba, 1985; Yıldırım & Şimşek, 2013). İnanırıcılık, araştırmacının konuya ilişkin yorumlarının gerçeğe uygun olup olmaması ile ilişkilidir (Yıldırım & Şimşek, 2013). Araştırmada başvuru edilen geçerlik güvenirlik stratejilerinden biri inandırıcılıktır. Bu araştırmanın verileri, araştırmanın konusu ile doğrudan ilişkili olan katılımcıların görüşlerine başvurularak elde edilmiştir. Görüşmeler süresince ses kaydı alınan katılımcılardan görüşme sorularına verdikleri yanıtlar yeniden dinletilmiş, eksik bıraktıkları ya da değiştirmek istedikleri görüşleri olup olmadığı sorulmuş ve kendilerinden teyit alınmıştır. Aynı süreç yazılı olarak görüş belirten katılımcılar için de işletilmiştir. Verilerin analizi aşamasında, araştırmanın amacı ile doğrudan ilişkili olan ifadelerin objektif bir biçimde keşfedilmesi, yorumların daha açık ve anlaşılır hale getirilmesini garanti altına almak amacıyla, oluşturulan kategori ve kodlar, nitel veri analizi konusunda uzman olan iki farklı araştırmacının görüşüne başvurulmuştur. Bu amaçla, 'Güvenirlik = Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) x 100' formülü (Miles & Huberman, 1994) uygulanmış ve kodlayıcılar arasındaki benzerlik .82 olarak hesaplanmıştır. Araştırmada kullanılan bir başka geçerlik güvenirlik stratejisi ise aktarılabilirliktir. Nitel araştırmaların genellenebilirliği şeklinde ifade edilen aktarılabilirlik, ayrıntılı betimlemeler ve amaçlı örneklem ile sağlanmaktadır (Creswell, 2014; Yıldırım & Şimşek, 2013). Bu araştırmada verilerin toplanması, analiz edilmesi, veri toplama aracının hazırlanması süreçleri ayrıntılı bir biçimde betimlenmiş, verilerin analizi sonucunda ulaşılan tema, kategori ve kodlar tablolar halinde sunulmuştur. Ayrıca araştırmada, amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme tekniği kullanılmış, farklı katılımcılardan derinlemesine veriler elde edilmesi amaçlanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin analizinde tematik içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır. Patton (2015) ve Zhang ve Wildemuth'un (2009) belirttiği gibi, tematik içerik analizinde katılımcıların görüşlerinden yola çıkılarak temalar, alt temalar ve kodlar belirlenerek anlam birimleri oluşturulur. Tematik içerik analizinde verilerden birbirine benzeyen anlam birimleri ve kavramlar birlikte ele alınarak sistematik bir şekilde analiz edilir (Creswell, 2015; Yıldırım & Şimşek, 2013). Araştırma kapsamında, katılımcı görüşleri ayrıntılı bir şekilde ele alınarak araştırmanın amacına en uygun olan sözcük ve sözcük grupları belirlenip kodlar oluşturulmuştur. Kodlayıcılar birbirlerinden bağımsız olarak kodlama işlemini gerçekleştirmiştir. Kodlama işlemi sonrasında kodlar arasındaki farklılık ve benzerlikler incelenmiştir (Yıldırım & Şimşek, 2013).

Veri analizi sonucunda araştırmanın birinci alt problemine ilişkin olarak (1) derslere erişim sorunu, (2) derslere katılım sorunu ve (3) sınıf yönetimi sorunu olmak üzere üç kategori belirlenmiştir. Araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin (1) öğrenmeyi gerçekleştirme, (2) katılımı sağlama ve (3) destek sağlama şeklinde üç kategori belirlenmiştir. Araştırmanın üçüncü problemine ilişkin öneriler üst yönetim olarak Bakanlık, orta düzey olarak il yönetimi ve alt kademe olarak okul yöneticileri ve uygulayıcılar göz önünde bulundurularak sorumluluk alanlarına uygun olacak şekilde sınıflandırılmıştır. Daha sonra alt tema ve kodlar oluşturulmuştur (Elo & Kyngäs, 2008).

Bulgular

Bu bölümde araştırmanın alt problemlerine göre oluşturulan bulgulara yer verilmiştir. Tematik içerik analizi sonucunda oluşturulan ana tema, alt tema ve kodlar aşağıda tablolar halinde sunulmuştur. Derslere erişim sorunu kategorisine ilişkin (a) kaynak yetersizliği, (b) teknik yetersizlikler; derslere katılım sorunu kategorisine ilişkin (a) motivasyon ve ilgi eksikliği, (b) devamsızlık sorunu; sınıf yönetimi sorunu kategorisine

ilişkin ise (a) etkinliklerin yönetimi sorunu (b) zaman yönetimi sorunu olmak üzere altı ana tema belirlenmiştir.

Uzaktan Öğretimin Yönetiminde Karşılaşılan Güçlüklere İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin 'derslere erişim sorunu', 'derslere katılım sorunu' ve 'sınıf yönetimi sorunu' olmak üzere üç kategori belirlenmiştir. Derslere erişim sorununa ilişkin başlıca temalar ise 'kaynak yetersizliği' ve 'teknik yetersizlikler' ana temalarıdır. Kaynak yetersizliği (KY) ana temasına ilişkin alt temalar (1) maddi yetersizlik, (2) internete erişim sorunu, (3) materyal eksikliği ve (4) internete bağlanma sorunudur. Teknik yetersizlikler ana temasına ilişkin alt temalar (1) altyapı sorunu, (2) teknolojik okur-yazarlık, (3) iletişim sorunu ve (4) sistem sorunu şeklinde belirlemiştir. Tablo 1'de derslere erişim kategorisine ilişkin ana tema, alt tema ve kodlara yer verilmiştir.

Tablo 1. Derslere Erişim Sorunu Kategorisine İlişkin Ana Tema, Alt Tema ve Kodlar

Ana Tema	Kaynak Yetersizliği (KY)	
Kodlar	Alt temalar	Örnek ifadeler
KY1	Maddi yetersizlik	'Öğrencilerin bilgisayar, tablet, telefon eksikliği sorunu' 'Öğrencilerin ders araç-gereçlerinin olmaması' 'Ailelerin ekonomik durumlarının iyi olmaması'
KY2	İnternete erişim sorunu	'Evde internet bağlantısı olmaması' 'İnternet kotasının sınırlı olması' 'Ücretsiz kotasının yetersiz kalması'
KY3	Materyal eksikliği	'EBA içeriğinde kaynakların azlığı' 'Materyal azlığı sorunu' 'Müzik dersinin görüntülü işlenememesi'
KY4	İnternete bağlanma sorunu	'İnternet altyapısının yetersiz olması' 'İnternet ağlarından kaynaklı aksaklıklar' 'İnternete bağlanma problemi'
Ana Tema	Teknik Yetersizlikler (TY)	
Kodlar	Alt temalar	Örnek ifadeler
TY1	Altyapı sorunu	'Canlı yayından kopmalar' 'Sesin kesilmesi' 'Görüntünün donması'
TY2	Teknolojik okuryazarlık	'İngilizce ekran bilgilerini anlayamadım' 'Teknoloji okur-yazarlığı sorunu yaşadım' 'Hizmet içi eğitimde geç kalınması'
TY3	İletişim sorunu	'Öğrenciyle iletişim kurma sorunu' 'Sesin yankı yapması' 'Dosya paylaşımı sorunu'
TY4	EBA sistem sorunu	'Kamera ve mikrofonunun kapalı olması' 'EBA destek noktalarının uzak olması' 'EBA platformuna giriş sorunu'

Tablo 1 incelendiğinde, katılımcıların uzaktan öğretimin yönetiminde derslere erişim konusunda sorunlarla karşılaştıkları görülmektedir. Kaynak yetersizliği kapsamında başlıca sorunların ailelerin ekonomik durumunun iyi olmaması, internete erişim sorunu, materyal eksikliği ve internete bağlanma sorunu olduğu görülmektedir. Teknik yetersizliklerden kaynaklı zorluklar internet altyapısının yetersizliği, teknoloji okur-yazarlığı sorunu, iletişim sorunu ve EBA sisteminden kaynaklı sorunlar şeklinde ifade edilmektedir. Elde edilen bulgular, öğretmenlerin pandemi sürecinde uzaktan öğretimin yönetiminde hem kaynak yetersizliği hem de teknik yetersizliklerden kaynaklanan zorluklarla baş etmek durumunda kaldıklarını ortaya koymaktadır. Tablo 2'de derslere katılım kategorisine ilişkin ana tema, alt tema ve kodlara yer verilmiştir.

Tablo 2. Derslere Katılım Sorunu Kategorisine İlişkin Ana Tema, Alt Tema ve Kodlar

Ana Tema	Motivasyon ve İlgi Eksikliği (MİE)	
Kodlar	Alt temalar	Örnek ifadeler
MİE1	Motivasyon eksikliği	'Motivasyonu sağlayamadım' 'Uzaktan eğitimde motivasyon azaldı' 'Öğrenciyi motive etme sorunu yaşadım'

MİE2	Odaklanma sorunu	'Öğrencileri derse odaklamak çok zordu' 'Çocukları odaklamada zorluk yaşadım'
MİE3	Dikkat dağınıklığı	'Öğrencilerin dikkatini çekmek zor oldu' 'Ev ortamında dikkat çok dağıldı'
MİE4	İsteksizlik	'Belirsizlikten kaynaklı isteksizlik vardı' 'Öğrencilerde bıkkınlık gözlemledim'
MİE5	İlgisizlik	'Öğrencilerde kaygı ve ilgisizlik vardı' 'Öğrenciler derslere ilgi göstermediler'
Ana Tema	Devamsızlık Sorunu (DS)	
Kodlar	Alt temalar	Örnek ifadeler
DS1	Derslere katılım	'Derslere devamsızlık önemli bir sorundu' 'Çocukların çoğu dersleri takip etmediler' 'Bazı sınıflarda derse katılım çok az oldu'
DS2	Canlı dersler	'Öğrenciler canlı derslere katılmadı' 'Öğrencilerin katılımları çok düşük kaldı'
DS3	Senkronizasyon sorunu	'Öğrenciler on-line eğitime katılmadı' 'Öğrenci kardeşi olanlar derslere katılmadı'
DS4	Takip zorluğu	'Derse katılma zorunluluk olarak görülmedi' 'Tüm öğrencilere ulaşamadım'

Tablo 2 incelendiğinde, katılımcıların uzaktan eğitim sürecinde derslere katılım konusunda öğrencilerin motivasyon eksikliğinden kaynaklı zorluklar yaşadıkları anlaşılmaktadır. Bu süreçte öğrencilerdeki motivasyon eksikliği, odaklanma sorunu, dikkat dağınıklığı, isteksizlik ve ilgisizlik katılımcıların karşılaştıkları önemli güçlükler arasındadır.

Öğretmenler, öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde öğrenci devamsızlığından şikâyet etmişlerdir. Katılımcılar, canlı derslere katılımın çok düşük olduğunu, öğrencilerin senkronizasyon sorunu yaşadıklarını ve öğrencilerin derslere devamının takip edemediklerini ifade etmiştir. Özellikle kardeşleri de öğrenci olan çocuklar, uzaktan eğitim derslerine katılmada daha fazla sorunla karşılaşmışlardır. Öte yandan, mobil telefonla dersleri takip etmek durumunda olan öğrenciler ya annelerinin ya da babalarının mobil telefonunu kullanmak zorunda kalmışlar, telefonun anne ya da babaya ev dışında lazım olduğu günlerde öğrencilerin canlı dersleri izlemesi mümkün olmamıştır. Tablo 3'te sınıf yönetimi kategorisine ilişkin ana tema, alt tema ve kodlara yer verilmiştir.

Tablo 3. Sınıf Yönetimi Kategorisine İlişkin Ana Tema, Alt Tema ve Kodlar

Ana Tema	Etkinliklerin Yönetimi Sorunu (EYS)	
Kodlar	Alt temalar	Örnek ifadeler
EYS1	Etkileşimli öğrenme sorunu	'Sınıf içi etkileşim yetersizdi' 'Kameralar kapalıydı, etkileşim azaldı' 'Öğrencilerden dönüt almak zor oldu'
EYS2	Değerlendirme sorunu	'Yapılan çalışmalar değerlendirilemedi' 'Ödevlerin takibi zor oldu' 'Öğrencilerin hatalarını düzeltemedim'
EYS3	Kazanımlar sorunu	'Kazanımların pekiştirilmesi zor oldu' 'Dersin kazanımları tam olarak verilemedi' 'Öğrencilere rehberlik yapamadım'
EYS4	Öğrenme eksikliği	'Matematik konularını kavratmak zor oldu' 'Konular tam olarak anlaşılmadı' 'Görsel Sanatlar ve Müzik dersleri verimsiz işlendi'
EYS5	Farklılıkların yönetimi	'Bireysel farklılıklar süreci zorlaştırdı' 'Seviye farklılıkları oluştu' 'Suriyeli velilerle iletişim sorunları oldu'
Ana Tema	Zaman Yönetimi Sorunu (ZY)	
Kodlar	Alt temalar	Örnek ifadeler
ZY1	Etkinliklerin yetişmemesi	'Süre azdı, etkinlikler yetişmedi' 'Süre azdı, çok az örnek soru çözebildik' 'Dersi planladığım şekilde işleyemedim' 'Süre azdı, yeterince etkinlik yaptıramadım'
ZY2	Ders süresinin yetersizliği	'Ders süreleri yetersiz kaldı' '30 dakika ders süresi çok yetersiz kaldı'

		'Sürenin az olması önemli bir sorundu'
ZY3	Tekrar edememe	'Süreci tekrar etmek çok zaman aldı' 'Süre azdı, tekrar etmeyi imkânsız kıldı' 'Sürekli derse geç katılanlar oldu'
ZY4	Materyal hazırlama sorunu	'Slayt hazırlamak çok zaman aldı' 'Videolar ekrana geç yüklendi' 'Videolar geç açıldı'

Tablo 3'te katılımcılar sınıf yönetimi bağlamında etkinliklerin yönetimi ve zaman yönetimi konusunda sorunlar yaşadıklarını belirtmiştir. Etkinliklerin yönetimi kapsamında sınıf içi etkileşimin yetersiz olduğu, yapılan çalışmaların değerlendirilemediği, dersin kazanımlarının tam olarak verilemediği, konuların tam olarak anlaşılmadığı, bireysel farklılıkların ihmal edildiği dile getirilmiştir. Katılımcılar, zaman yetersizliği bağlamında da güçlükler yaşadıklarını ifade etmiştir. Bu kapsamda etkinliklerin yetiştirilemediği, ders sürelerinin yetersiz kaldığı, tekrar etmenin çok zaman aldığı ve materyal hazırlama konusunda süre darlığı nedeniyle zorluklar yaşandığı dile getirilmiştir.

Uzaktan Öğretimin Yönetiminde Karşılaşılan Güçlüklerle Karşı Kullanılan Yöntem ve Tekniklere İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin başlıca kategoriler 'öğrenmeyi gerçekleştirme', 'katılımı sağlama' ve 'destek sağlama' şeklinde ortaya çıkmıştır. Öğrenmeyi gerçekleştirme kategorisinde 'alternatif öğrenme araçları' ana teması belirlenmiştir. Katılımı sağlama kategorisine ilişkin ana temalar ise 'iletişim ve iş birliği' ve 'motivasyon sağlama' şeklindedir. Destek sağlama kategorisine ilişkin ana temalar, 'yönlendirme' ve 'sorun çözme' şeklinde belirlenmiştir. Tablo 4'te alternatif öğrenme ana temasına ilişkin alt tema ve kodlar sunulmuştur.

Tablo 4. Öğrenmeyi Gerçekleştirme Kategorisine İlişkin Ana Tema, Alt Tema ve Kodlar

Ana Tema	Alternatif Öğrenme Araçları (AÖA)	
Kodlar	Alt temalar	Örnek ifadeler
AÖA1	Ders videoları izleme	'WhatsApp üzerinden konularla ilgili videolar izlettim' 'Youtube kanalına ders videoları ekledim' 'Konuları somutlaştırmak için konu videoları paylaştım' 'Çektiğim ders videolarını öğrenci grubunda paylaştım'
AÖA2	Etkileşimli dersler planlama	'Etkileşimli çalışma kâğıtları kullandım' 'Keşfetmeye dayalı etkinlikler uyguladım' 'Tahta platform aracılığıyla sanal ortamda ders işledim' 'Soru-cevap tekniğiyle etkileşimli ders işledim'
AÖA3	Ders materyalleri hazırlama	'Sanal kalemi sıklıkla kullandım' 'Sesli ve görsel sunumlar hazırladım' 'Z-kitap gibi farklı kaynaklar kullandım' 'Konumuzla ilgili video çekimi etkinlikleri yaptık'
AÖA4	Ödevlendirme	'Öğrencilere WhatsApp üzerinden ödevler verdim' 'EBA üzerinden ödev ve bilgi notları verdim' 'Evde konuşma egzersizleri yaptırдым' 'Evde kitap okuma etkinlikleri yaptık'
AÖA5	İnternet üzerinden etkinlikler	'WhatsApp grubunda örnek çalışmalar paylaştım' 'WhatsApp üzerinden etkinlikler gönderdim' 'Web 2 araçlarını sıklıkla kullandım'
AÖA6	Kısa filmler izleme	'Youtube üzerinden dersimizle ilgili videolar izledik' 'Youtube üzerinden kısa filmler izledik ve yorumladık'
AÖA7	İnternet kaynakları kullanma	'İnternet ortamındaki öğrenme alanlarına yönlendirdim' 'Dersimizle ilgili internet video linklerini verdim'
AÖA8	Konuları özetleme	'WhatsApp üzerinden konu özetleri verdim' 'Veli grubunda derslerin özet videoları paylaştım'

Tablo 4'te katılımcıların uzaktan öğretimin yönetiminde karşılaştıkları güçlüklerle baş etmede başta dijital kaynaklar kullanma olmak üzere farklı öğrenme öğretim kaynak ve stratejilerinden yararlandıkları anlaşılmaktadır. Bu kapsamda katılımcıların öğrencilerle birlikte ders videoları izleme, etkileşimli dersler planlama, ders materyalleri hazırlama, ödevlendirme, internet üzerinden etkinlikler planlama, kısa filmler

izleme, hazır internet kaynaklarından yararlanma ve konuları özetleme gibi alternatif yöntem ve tekniklere başvurdukları görülmektedir.

Katılımcılar, genel olarak internet altyapısının yetersiz ya da hiç olmadığı yerleşmelerde ise dijital ortam üzerinden paylaşılan ya da sürdürülen öğrenme öğretme etkinliklerinin istenilen sonucu üretmediği konusunda hemfikirdirler. Öğretmenlerin bu süreçte özellikle sosyal medya platformlarını kullandıkları, dijital öğrenme ortamlarından üst düzeyde yararlandıkları anlaşılmaktadır. Tablo 5'te katılımı sağlama kategorisine ilişkin ana tema, alt tema ve kodlar sunulmuştur.

Tablo 5. Katılımı Sağlama Kategorisine İlişkin Ana Tema, Alt Tema ve Kodlar

Ana Tema	İletişim ve İş birliği (İvİ)	
Kodlar	Alt temalar	Örnek ifadeler
İvİ1	Öğrencilerle iletişim	'Düzenli bir şekilde öğrencilerle görüştim' 'WhatsApp gruplarından iletişim kurdum' 'Derse katılmayan öğrencilere ulaştım'
İvİ2	Velilerle iletişim	'Tüm velilerime ulaşmaya çalıştım' 'WhatsApp üzerinden velilere ulaştım' 'Sorunları öğrenci velileriyle paylaştım'
İvİ3	Zamanında bilgilendirme	'Sınıf gruplarına ders saatini bildirdim' 'Dersi hatırlatmak için mesaj attım' 'Çocuklara mesajla konuyu ilettim'
İvİ4	Velilerle iş birliği	'Velilerle iş birliği içinde süreci yönettim' 'Etkinlik ve ödevleri velilere de bildirdim'
İvİ5	Rehberlik servisiyle iş birliği	'Okul rehberlik servisi ile iş birliği yaptım' 'Karşılaşılan güçlükleri birlikte aştık'
Ana Tema	Motivasyon Sağlama (MS)	
Kodlar	Alt temalar	Örnek ifadeler
MS1	Eğlenceli etkinlikler planlama	'Dersi eğlenceli hale getirmeye çalıştım' 'Öğrencilerle birlikte şarkılar söyledik' 'Ses oyunlarından yararlandım'
MS2	Dikkat çekme	'Öğrenilen konuya dikkatlerini çektim' 'Nesneler kullandım, dikkatlerini çektim' 'Yardımcı görsel materyaller kullandım'
MS3	Oyunlaştırma	'Ders sürecini oyunlaştırdım' 'Etkinlikleri değiştirdim, oyunlaştırdım'
MS4	Etkileşimli etkinlikler planlama	'Bol etkileşimli aktiviteler planladım' 'Psiko-sosyal etkinlikler planladım'
MS5	Notla değerlendirme	'Derse devamı notla değerlendirdim' 'Performans notu vereceğimi bildirdim'
MS6	Ödüllendirme	'Olumlu geribildirimde bulundum' 'Çalışmalarını internette paylaştım'

Tablo 5'te katılımcılar pandemi sürecinde öğretimin yönetiminde karşılaştıkları güçlüklerle başa çıkmada, öğrenciler ve velilerle iletişim ve iş birliği içinde olma ve öğrencilerin motivasyonunu artırma üzerine odaklandıkları görülmektedir. Katılımcılar, iletişim ve iş birliği kapsamında öğrenciler ve velilerle etkili iletişim kurduklarını, öğrencileri zamanında bilgilendirdiklerini, velilerle ve okul rehberlik servisiyle iş birliği içinde süreci yönettiklerini ifade etmiştir.

Motivasyon sağlama konusunda ise eğlenceli etkinlikler planladıklarını, öğrencilerin öğrenilen konulara dikkatini çekme konusunda çaba harcadıklarını, dersleri oyunlaştırdıklarını, öğrencilerin sıkılmasını önlemek için etkileşimli etkinlikler planladıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcılar ayrıca ödüllendirme ve notla değerlendirme yöntemlerine de başvurduklarını dile getirmiştir. Bulgular, uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin farklı uygulamalarla öğrenmeyi cazip hale getirme konusunda çaba harcadıklarını ortaya koymaktadır. Tablo 6'da destek sağlama kategorisine ilişkin ana tema, alt tema ve kodlara yer verilmiştir.

Tablo 6. Destek Sağlama Kategorisine İlişkin Ana Tema, Alt Tema ve Kodlar

Ana Tema	Yönlendirme (Y)	
Kodlar	Alt temalar	Örnek ifadeler
Y1	Öğrencileri yönlendirme	'Öğrencileri EBA destek noktalarına yönlendirdim' 'Öğrencileri arkadaşlarının evine yönlendirdim' 'Zamanında dönütler vererek sisteme katmaya çalıştım' 'Ders programları hazırlayarak yönlendirmeye çalıştım'
Y2	Velileri yönlendirme	'EBA TV için velilerimi yönlendirdim' 'Velilerin yönlendirerek sorumluluk almalarını sağladım' 'Velilerle ekran görüntüsü ve video ile yönlendirdim'
Y3	Bilgilendirme	'Çalışmaların örneğini EBA platformunda paylaştım' 'Velilere EBA kullanmayı anlatan videolar gönderdim' 'Velileri, ders saatleri konusunda uyardım'
Y4	Öğrencileri harekete geçirme	'İsimleri ile hitap ederek derse aktif katılımlarını sağladım' 'Kazanımlar için bol bol tekrar etkinliği gönderdim' 'Katılmadıkları her ders için 2 puan düşeceğimi belirttim'
Ana Tema	Sorun Çözme (SÇ)	
Kodlar	Alt temalar	Örnek ifadeler
SÇ1	Akran desteğinden yararlanma	'Sistem sorunları konusunda arkadaşlarımdan destek aldım' 'Öğretmen gruplarını takip ederek, sorunları çözdüm' 'Velilerin birbirlerinden destek almalarını sağladım' 'İngilizce ekran konusunda arkadaşlardan yardım aldım'
SÇ2	Kendini geliştirme	'EBA ve ZOOM alt yapısı ile alakalı videoları izledim' 'Teknolojik bilgi düzeyimi artırdım' 'Kazanımları uzaktan eğitime uyarladım'
SÇ3	Alternatif üretme	'Hem telefon hem bilgisayardan yararlandım' 'İnternetin yoğun olmadığı saatlerde ders yaptım'

Tablo 6 incelendiğinde, katılımcıların destek sağlama bağlamında yönlendirme ve sorun çözmeye odaklandıkları anlaşılmaktadır. Öğretmenler, öğrencileri ve velileri uzaktan eğitim konusunda ve uzaktan eğitime erişimde karşılaştıkları zorluklarla daha kolay baş etmeleri bağlamında yönlendirdiklerini, öğrencileri ve velileri sürekli bilgilendirdiklerini, uzaktan eğitim imkânlarından etkili bir şekilde yararlanmaları için öğrencileri harekete geçirme konusunda çaba sergilediklerini ifade etmiştir. Sorun çözme ana temasına ilişkin görüşler ise akran desteğinden yararlanma, kendini geliştirme ve alternatif üretme şeklinde belirmiştir.

Uzaktan Öğretimin Etkili Bir Şekilde Yönetimi İçin Öneriler

Katılımcılar, uzaktan öğretimin etkili bir şekilde yönetilmesi için farklı önerilerde bulunmuşlardır. Bu öneriler, internete erişim, teknik destek, iletişim ve iş birliği, motivasyonu artırma, etkili öğrenme ve derse katılımı sağlama şeklindeki alt temalar ile ilişkilendirilmiştir. Bu önerilerin çözümünde yetkili yönetsel birim olarak okul (alt), il (orta) ve Bakanlık (üst) yetkililerinin çabalarına ihtiyaç olduğu görülmektedir. Tablo 7'de uzaktan öğretimin etkililiğine ilişkin önerilere yer verilmiştir.

Tablo 7. Uzaktan Öğretimin Etkililiğine İlişkin Öneriler

Problem Alanı	Çözüm Önerileri	Yetkili Yönetsel Birim		
		Alt	Orta	Üst
İnternete erişim	Her evde internet bağlantısı olmalı			X
	İnternete erişim ağı yaygınlaştırılmalı			X
	Bilgisayar ve tableten KDV alınmamalı			X
	Ücretsiz internet alt yapısı kurulmalı			X
	Öğrencilere internet desteği sağlanmalı		X	
	Öğrencilerin internet kotası artırılmalı		X	
	Her okula EBA destek sınıfları açılmalı		X	
	İnternet erişim imkânı olmayan öğrenciler desteklenmeli		X	
	Sağlam bir internet altyapısı kurulmalı			X
	Öğrencilere tablet veya bilgisayar verilmeli			X
	Uzaktan eğitim için okullara donanım sağlanmalı		X	
	Teknik alt yapı güçlendirilebilir		X	
	Teknik sorunlar çözülmeli		X	

Teknik destek	Velilere çevrimiçi destek sağlanmalı	X	
	Öğrenci etkinliklerini ileten bir sistem olmalı	X	
	Öğrencilere teknolojik destek sağlanmalı	X	
	Öğretmenlere sistem kullanım bilgisi verilmeli	X	
	Öğretmenlere web 2 araçları eğitimi verilmeli	X	
	Ödevler öğrencilere zamanında ulaştırılmalı	X	
İletişim ve İş birliği	Velilerle etkili iletişim kurulmalı	X	
	Öğrencilerle etkili iletişim kurulmalı	X	
	Veli desteği ve iş birliği sağlanmalı	X	
	Öğrenci-öğretmen-veli iş birliği sağlanmalı	X	
	Dersle ilgili paylaşımlar yapılmalı	X	
	Öğrenci devamsızlığı velilerle görüşülmeli	X	
	Uygulamalardan veliler haberdar edilmeli	X	
Öğretmenler arasında iş birliği yapılabilir	X		
Motivasyonu artırma	Çocuklar motive edilmeli	X	
	Dersler daha eğlenceli hale getirilmeli	X	
	Dersler etkileşimli şekilde yürütülmeli	X	
	Karşılıklı bilgi alışverişi sağlanmalı	X	
	Öğrencilere ödüllü yarışmalar düzenlenebilir	X	
	Çocuklarla duygusal ve sosyal bağ kurulmalı	X	
	Dikkat çekici materyaller kullanılmalı	X	
	Öğrencilere psiko-sosyal destek sağlanmalı		X
Etkili öğrenme	Canlı ders süresi 40 dakikaya çıkarılmalı		X
	Ders kazanımları yeniden düzenlenmeli		X
	EBA TV derslerinin kalitesi artırılmalı		X
	Kazanımlara ayrılan süre artırılmalı		X
	Canlı ders materyalleri çoğaltılmalı		X
	Etkili bir planlama yapılmalı		X
	Öğrenci ve öğretmen derse aktif katılmalı	X	
	Yöntem ve teknikler iyi belirlenmeli	X	
Performans ödevleri verilmeli	X		
Derse katılımı sağlama	Öğrencilere devam zorunluluğu getirilmeli		X
	Ders esnasında öğrenci kameraları açık olmalı		X
	Uzaktan eğitime katılma zorunlu olmalı		X
	Uzaktan eğitim ölçme araçları geliştirilmeli		X
	Devam-devamsızlık takip edilmeli	X	
	Öğretmenler derslerinde yoklama almalı	X	
	Performans notu derse katılıma göre verilmeli	X	
Derse katılmayanlara yaptırım uygulanmalı	X		

Tablo 7’de öğretmenlerin internete erişim sorununa ilişkin farklı öneriler getirdikleri görülmektedir. Bu önerilerin gerçekleşmesi için üst (Bakanlık) ve orta kademe (İl) yöneticilerinin inisiyatif alması gerektiği söylenebilir. Katılımcılar, teknik destek konusunda farklı öneriler getirmişlerdir. Bu önerilerin önemli bir bölümünün gerçekleştirilmesinde, alt kademedeki okul düzeyinde okul yöneticileri ve öğretmenlerin rol alması gerektiği söylenebilir. Katılımcılar, iletişim ve iş birliği bağlamında okul yöneticileri ve öğretmenleri bağlayan sekiz farklı öneri getirmişlerdir. Öğretmenler ayrıca öğrencilerin motivasyonunu artırmaya ilişkin sekiz öneri dile getirmiştir. Bu önerilerin gerçekleşmesinde yine okul yöneticileri ve öğretmenlere sorumluluk düşmektedir. Katılımcılar, etkili öğrenmeyi sağlamaya ilişkin dokuz farklı öneri getirmiştir. Bu önerilerin gerçekleşmesi konusunda üst, orta ve alt kademe yöneticileri ile öğretmenlere sorumluluklar düşmektedir. Öğretmenler derslere katılım ve derse devamı garanti altına almayı önceleyen öneriler de dile getirmiştir. Bu önerilerin gerçekleşmesinde de üst, orta ve alt kademe yöneticileri ile öğretmenlere sorumluluklar düştüğü söylenebilir.

Sonuç ve Tartışma

Bu bölümde, araştırma sonuçları alt problemlerin sırasına göre sunulmuş, ilgili alanyazın göz önünde bulundurularak yorumlanmıştır.

Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Pandemi sürecinde uzaktan öğretimin yönetimi konusunda öğretmen görüşlerini ortaya koymayı amaçlayan bu araştırmanın sonuçlarına göre, öğretmenlerin uzaktan öğretimin yönetiminde karşılaştıkları sorunlar arasında derslere erişim ve derslere katılım ile etkili sınıf yönetimi yer almaktadır. Derslere erişimde, kaynak yetersizliği ve teknik yetersizliğe bağlı sorunlar yaşanmıştır. Özellikle sosyo-ekonomik düzeyi düşük ailelerin çocukları bilgisayar, tablet veya telefon gibi araçların eksikliği, ev interneti aboneliğinin olmaması nedeniyle canlı dersleri eşzamanlı olarak takip edememiştir. Öğretmenler, internet altyapısının canlı dersleri desteklememesinin, ses ve görüntü kalitesinin düşmesine neden olduğunu ifade etmiş, bu durumun öğretim sürecini olumsuz etkilediğini belirtmiştir. Sezer ve Can (2022) tarafından yürütülen başka bir çalışmada, bu araştırma sonuçları ile benzer şekilde, altyapıdan kaynaklı sorunlar ve teknik sorunlar nedeniyle öğrencilerin uzaktan eğitim derslerine erişimde sorunlar yaşadığı bulguları yer almaktadır. Karahan ve diğerleri (2020) tarafından yürütülen çalışmada katılımcılar, kırsal bölgede yaşayan öğrencilerin internet kotalarının yeterli olmaması ve buldukları bölgedeki altyapı yetersizliği nedeniyle internete erişimde sorun yaşadıklarını ifade etmiştir. Zan ve Zan (2020) ve Genç ve Gümrükçüoğlu (2020) tarafından yürütülen çalışmalarda, öğrencilerin çoğunluğunun uzaktan eğitim derslerine girişte ve sınavlar esnasında problemler yaşadıkları belirtilmektedir. Benzer şekilde Başaran ve diğerleri (2020) tarafından yürütülen çalışmada, altyapının yetersiz olduğu ve teknik aksaklıklar yaşandığı, öğrencilerin derslere aktif katılmadığı, uzaktan eğitimde etkileşimli dersler planlama ve sürdürme imkânlarının kısıtlı olduğu; Şeker ve diğerleri (2022) tarafından yürütülen çalışmada ise sanal ortamda kullanılan altyapının öğretim sürecinde neden olduğu sorunların sanal sınıfta öğrenci davranışlarını ve zaman yönetimini olumsuz etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV, 2020) raporunda, pandemi sürecinde öğrencilerin bilgisayar, tablet başta olmak üzere araç-gereç ihtiyaçlarının karşılanamadığı belirtilmektedir. Yıldız ve Akar-Vural (2020) tarafından yürütülen çalışmada, pandemi sürecinde internet erişimi olmayan, bilgisayar, laptop, hatta televizyonu olmayan dar gelirli ailelerin çocuklarının uzaktan eğitimden yeterince yararlanamadıkları belirtilmektedir. Pandemi sürecinde yürütülen çalışmalarda, uzaktan eğitim uygulamalarında altyapı, erişim ve araç-gereç ile ilgili sorunlar yaşandığı (Can & Nikolayidis, 2022); öğrencilerin çevrim içi eğitime erişimlerinde eşitsizlikler olduğu (Saran, 2020), öğrencilerde öğrenme kaybına ve okulun terkine neden olduğu (Saavedra, 2020), teknolojik altyapı eksikliğine bağlı olarak pek çok sorunun ortaya çıktığı (Sarı & Nayır, 2020) şeklinde sonuçlar yer almaktadır. Bu araştırmanın sonuçları ve daha önce yürütülen çalışmalardan elde edilen bulgular göz önünde bulundurulduğunda, pandemi sürecinde teknik yetersizlikler ve kaynak yetersizliğine bağlı sorunların uzaktan eğitimde öğretimin yönetimini ve öğrencilerin derslere katılımını olumsuz etkilediği söylenebilir.

Araştırmanın sonuçları, uzaktan öğretimin yönetimi sürecinde öğrencilerin motivasyon eksikliği, devamsızlık, derslere ilgisizlik ve odaklanma sorunları yaşadıklarını ortaya koymaktadır. Bu durumun ev ortamının öğrenme için uygun olmaması ve pandemiye bağlı kaygılardan kaynaklandığı söylenebilir. Nitekim Öztürk ve diğerleri (2020) tarafından yürütülen çalışmada, pandeminin bireylerde psikolojik olumsuzluklara ve ailelerde önemli sorunlara neden olduğu, ev ortamında birlik, beraberlik ve ilişkilerin olumsuz etkilendiği bulguları yer almaktadır. Daha önce yürütülen farklı çalışmalarda bu araştırmanın sonuçlarına benzer bulgulara rastlamak olasıdır. Nitekim Akdeniz ve Uzun (2022), Sezer ve Can (2022) tarafından yürütülen çalışmalarda, öğrencilerin uzaktan eğitimde motivasyon eksikliği yaşadıkları bulgusu yer almaktadır. Can ve Nikolayidis (2022) tarafından yürütülen çalışmada ise hem öğretmenlerin ve hem de öğrencilerin motivasyon sorunu yaşadıkları belirtilmektedir. Solak ve Polat'ın (2022) yürüttüğü araştırmanın sonucuna göre, ders katılım oranı yüksek sanal sınıflarda öğretmen, öğrenci, teknoloji ve kurum kaynaklı faktörler, öğrenci ve öğretmenlerin motivasyonunu olumsuz etkilemektedir. Özellikle öğretmen kaynaklı faktörler olarak öğretmenin sanal sınıfı etkili yönetememesi, dersi etkili sunamaması, öğrencilerle etkili iletişim kuramaması ve öğrencilerle ilgilenememesi ve geribildirim verememesi sıralanmaktadır. Oysa çevrim içi öğrenmede verimlilik ve başarıda öğrenci motivasyonu büyük rol oynamaktadır (Keller, 2008). Hargreaves (2020) pandemi döneminde öğrencilerin uzun süre öğretmen desteğinden uzak bir şekilde evde kalmaları ve aile ortamından kaynaklanan nedenlerle olumsuz duyguları yaşadıklarını belirtmektedir. Benzer şekilde Aytaç (2021) ailelerin evde uygun öğrenme ortamı sağlayamadığını, Can (2022) uzaktan öğrenme için ev ortamının uygun olmadığını ifade etmektedir. Sonuç olarak ev koşullarının uygun olmaması öğrenmeyi

olumsuz etkilemekte ve öğrenciler yeterli düzeyde öğrenememektedir (Di Pietro ve diğerleri, 2020; Engzell ve diğerleri, 2021). Koç (2020) ise evde çalışma odası olmayan öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik algılarının diğer öğrencilere göre daha düşük olduğunu belirtmektedir. Di Pietro ve diğerleri (2020) ile Flores ve Gago (2020) pandemi sürecinde öğrencilerin diğer aile üyeleri ile sınırlı bir alanı ve sınırlı sayıdaki araç-gereci paylaşmak zorunda kaldıkları ve bu durumun ev ortamının stres düzeyinin artmasına neden olabildiğini belirtmektedir.

Araştırmanın sonuçları, öğretmenlerin sınıf yönetimi bağlamında, öğrenme etkinliklerinin yönetimi ve zaman yetersizliğine bağlı sorunlar yaşadıklarını ortaya koymaktadır. Özellikle derslerin etkileşimli olarak işlenememesi, kazanımların tam olarak verilememesi, konuların öğrenciler tarafından iyi anlaşılabilmesi, etkinliklerin değerlendirilememesi, ödevlerin takip edilememesi, öğrencilerden geribildirim alınamaması, öğrenci kameralarının kapalı olması uzaktan öğretimde etkinliklerin yönetimini olumsuz etkilemiştir. Ayrıca öğrencilerin bireysel farklılıklarının dikkate alınamaması, seviye farklılıkları oluşması, öğrencilere rehberlik yapılamaması ve farklı ülke vatandaşı öğrencilerin velileri ile iletişim sorunları yaşanmasının sınıf içi etkinliklerin yönetiminde sorunlara neden olduğu belirlenmiştir.

Pandemi sürecinde Türkiye’de K12 düzeyinde uzaktan eğitim uygulamaları EBA üzerinden yürütüldüğü için bu platformun erişilebilirliği, kullanılabilirliği ve derslerin içerik ve süresinin öğrenci ihtiyaç ve beklentilerine uygun düzenlenmesi, uzaktan öğretimin başarısı açısından önem taşımaktadır. Çünkü farklı öğretim kademelerinde öğrenim gören öğrencilerin derslere erişim için gerekli teknolojik olanaklara sahip olma düzeyleri ile dijital okuryazarlık becerileri, uzaktan eğitimin başarısını etkilemektedir (Robinson ve diğerleri, 2018; Roche, 2017). Daha önce yapılan araştırmalarda benzer bulgulara rastlamak olanaklıdır. Can ve Nikolayidis (2022) pandemi sürecinde EBA altyapısı, eğitim programları ile öğrenme ortamından kaynaklı sorunlar yaşandığını; Can ve Ozan (2021) öğrencilerin EBA platformundaki derslere erişim ve canlı derslere katılımda sorunlarla karşılaştıklarını, derslerin içerik ve süre bakımından yetersiz olduğunu belirtmektedir.

Araştırmanın sonuçları, ders sürelerinin az olması nedeniyle derslerin planlandığı şekilde yürütülemediğini, etkinliklerin tamamlanamadığını, ders hazırlıklarının zaman aldığını ve öğrencilerin derse zamanında katılım sağlayamadığını ortaya koymaktadır. Araştırma sonuçları ile benzer şekilde Akdeniz ve Uzun (2022) pandemi sürecinde uzaktan eğitimde ders sürelerinin kısa, içeriklerin ders sürelerine göre yoğun, ders sayısının fazla olmasının zaman yönetimi bakımından sorun oluşturduğunu belirtmektedir. Uzaktan eğitimde karmaşık ve anlaşılabilen konulara yönelik ek sanal ders oturumları düzenlemek, dersleri zamanında başlatmak ve bitirmek, ders sürelerini etkili kullanmak, öğrencilerin derslere katılımını kontrol etmek, dersleri gün, süre ve saat bakımından herkese uygun olacak şekilde planlamak, derslerle ilgili materyal ve belgeleri önceden sisteme yüklemek, dersleri kayıt altına alarak anlaşılabilen konuların tekrarına olanak sağlamak, sanal sınıflarda zaman yönetimine olumlu katkılar sağlayabilir (Can, 2020b).

İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırma sonuçları, uzaktan öğretimin yönetiminde karşılaşılan güçlüklerle karşı katılımcıların öğrenmeyi gerçekleştirme, katılımı sağlama ve destek sağlama bağlamında görüşler belirttiklerini ortaya koymaktadır. Katılımcılar, öğrenmeyi gerçekleştirmede alternatif öğrenme araçlarını kullandıklarını belirtmişlerdir. Pandemi sürecinde öğretim uygulamalarının geleneksel sınıflardan farklı olarak sanal ortamda gerçekleştirilmesi, sanal sınıflara özgü bazı sınırlılıkları ve farklı uygulamaları gündeme getirmektedir. Bu bağlamda, öğretmenlerin geleneksel sınıflarda olduğu gibi sanal sınıflarda da öğretim ortamı, öğretimin yönetimi, davranışların yönetimi, etkileşim, motivasyon, teknolojinin yönetimi, özel gereksinimli öğrencilerin yönetimi ve zaman yönetimi boyutlarını dikkate almaları, uzaktan eğitimde öğretimin etkili yönetimine olumlu katkılar sağlamaktadır (Can, 2020b). Uzaktan eğitimle yürütülen derslerde görsel içerik ve materyallerin kullanılması (Yılmazsoy ve diğerleri, 2018), başarı değerlendirmede alternatif yöntemlerin kullanılması (Kaya, 2011), öğrencilere geribildirim verilmesi (Fan & Zhi, 2020), sanal sınıf ortamının sesli ve görüntülü olması (Akçay, 2018) uzaktan öğretimin etkili yönetimine olumlu katkılar sağlamaktadır.

Araştırmanın sonuçları, öğretmenlerin derslere katılımı sağlamada iletişim ve iş birliğine önem

verdiklerini ve motivasyon sağlamaya çalıştıklarını ortaya koymaktadır. Sürecin öğrenciler ve velilerle iletişim ve iş birliği içinde yürütülmesinin, öğrencilerin motivasyonlarını artırma ve derse devamı sağlamada etkili olduğu söylenebilir. Ancak öğretmenlerin öğretimin yönetiminde karşılaştıkları sorunlarda daha çok bireysel becerilerinden yararlanmayı tercih ettikleri söylenebilir. Can ve Nikolayidis (2022) tarafından yürütülen araştırmada, benzer şekilde pandemi sürecinde karşılaşılan sorunlara yönelik olarak öğretmenlerin bireysel görüşmeler yapma, sınıf içi farklı etkinlikler düzenleme ve farklı eğitim programları kullanma, öğretmenlik becerisini kullanma ve kendini geliştirmeye çalışma gibi yöntemleri kullanmışlardır. Müller ve Goldenberg (2020) öğrencileri ev ortamında öğrenme konusunda motive etmenin uzaktan öğretimi olumlu etkilediğini ifade etmektedir.

Araştırmanın sonuçları, öğretmenlerin uzaktan öğretimin yönetiminde karşılaştıkları sorunların çözümünde destek sağlama bağlamında öğrencileri ve velileri yönlendirdiklerini ve karşılaşılan sorunları çözmeye çalıştıklarını ortaya koymaktadır. Müller ve Goldenberg (2020) tarafından yürütülen araştırmanın sonuçları, öğrencilerin uzaktan eğitime erişim araçlarına sahip olmalarını sağlama, öğrencileri evde öğrenme için gerekli araç gereç ve materyallerle destekleme, bireysel veya grupla ek öğrenme etkinlikleri düzenleme ve çevrimiçi ortamda güvenli akran etkileşimini özendirilmenin uzaktan eğitimin yararını artırmada etkili olduğunu göstermektedir. Can ve Nikolayidis (2022) tarafından yürütülen araştırmada ise katılımcılar, uzaktan öğretimde niteliği artırmak için öğrenciler ve velileri yönlendirmeye çalıştıklarını ifade etmiştir. Aynı araştırmada veliler ise öğrencilerine özel ders desteği sağladıklarını, öğrencilerin derslere erişimini sağlamak için teknik destek sağladıklarını ve aile yaşamlarını çocuklarının derslerine göre düzenlediklerini belirtmişlerdir. Şeker ve diğerleri (2022) tarafından yürütülen araştırmada sınıf öğretmenlerinin sanal sınıf ortamlarında ekran karşısında sözsüz iletişim sağlamada zorlandıkları, öğretmenlerin öğrencilerin dikkatini çekmek için beden dilini kullanmaya çalıştıkları, uzaktan eğitim araçlarının kullanımı konusunda veli ve öğrencilere rehberlik yaptıkları ve ders dışı zamanlarda iletişim sağladıkları belirtilmektedir. Güneş ve diğerleri (2022) tarafından yürütülen araştırmada öğretmenler çevrimiçi ortamda karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı öğrencileri uyarma, veli ve öğrenci ile iletişim kurma, öğrencilere rehberlik yaparak öğretim sürecine dikkatlerini çekme ve çevrimiçi uygulamanın teknik özelliklerini öğrenmeye çalıştıklarını belirtmişlerdir. Bu araştırmadan elde edilen bulgulardan farklı olarak pandemi sürecinde uzaktan eğitimde karşılaşılan sorunlar karşısında veliler, sorunların çözümünün olmadığını veya çözülemeyeceğini düşündüklerini ve bu nedenle de sorunlara alışmak zorunda kaldıklarını belirtmişlerdir (Can & Nikolayidis, 2022).

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırma sonucunda öğretmenler, uzaktan öğretimin yönetiminde karşılaştıkları sorunlara karşı internete erişim desteği ve teknik destek sağlanması, iletişim ve iş birliğine önem verilmesi, öğrencilerin motivasyonunun artırılması, etkili öğrenme olanakları sağlanması, öğrencilerin derslere katılımlarının sağlanmasına yönelik öneriler dile getirmektedir. Bu öneriler üst, orta ve alt yönetim birimleri ve uygulayıcıların sorumluluk alanları göz önünde bulundurularak sınıflandırılmıştır.

İnternete erişim desteği ve teknik destek sağlamada, üst ve orta kademe yöneticilerine daha fazla rol ve sorumluluk düştüğü söylenebilir. Araştırma sonuçları ile benzer şekilde Durak ve diğerleri (2020) de öğrencilere sürekli destek olanağı sağlamak üzere uzaktan eğitim destek hizmetlerine yönelik alt yapı oluşturulması ve öğretim elemanlarının uzaktan eğitim konusunda eğitilmelerini önermektedir. Eren (2020) eğitim sisteminin pandemiden olumsuz etkilenmesi nedeniyle, sosyal devlet ilkesinin bir gereği olarak etkili bir kapsayıcı eğitim politikası uygulanmasının, Erkut (2020) salgın sırasında günü kurtarmaya çalışmak yerine, etkin çevrimiçi eğitim konusuna zaman ve kaynak ayrılmasının gerektiğini savunmaktadır.

İletişim ve iş birliği bağlamındaki öneriler daha çok okul yöneticileri ve öğretmenlere yöneliktir. Benzer nitelikteki önerilere daha önce yürütülen araştırmalarda da yer verildiği görülmektedir. Can ve Nikolayidis'in (2022) araştırmasında öğretmenler, uzaktan eğitimde karşılaşılan sorunların çözümü konusunda, araç-gereç ve altyapı desteği sağlama, karma eğitim uygulaması, öğretmen eğitimleri düzenleme, velilerin bilgilendirilmesi, eğitim sisteminde iyileştirmeler yapma, zaman yönetimine önem verme ve öğrencinin

motive edilmesi önerilerinde bulunmaktadır. Harper ve diğerlerine (2004) göre, uzaktan eğitimde iş birliğine dayalı öğrenme ortamları oluşturulması ve uzaktan eğitim sisteminin etkili erişim olanağı sağlaması, uzaktan öğretimin etkili yönetimi açısından büyük önem taşımaktadır.

Öğrencilerin motivasyonlarının artırılmasında, öğrencilerin derslere katılımının sağlanmasında daha çok öğretmenlere ve velilere rol ve sorumluluk düştüğü söylenebilir. Bu anlamda öğretmenlerin öğretilecek içeriklerin öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına uygun olmasına özen göstermesi beklenir. Nitekim Al-Fraihat ve diğerleri (2020) öğrencilerin ihtiyaç ve beklentilerine uygun e-öğrenme sistemlerinin tasarlanmasını, Atasoy ve diğerleri (2020) e-ders materyalleri, içerikleri ve öğrenme ortamının düzenlenmesini önermektedir.

Etkili öğrenme olanaklarının sağlanması ve öğrencilerin derslere katılımının sağlanmasında üst, orta ve alt yönetim kademelerine rol ve sorumluluklar düştüğü söylenebilir. Araştırma sonuçları ile benzer şekilde Karahan ve diğerleri (2020) uzaktan eğitimin etkili olabilmesi için etkileşime dayalı öğrenme etkinlikleri ile öğrencilerin canlı derslere katılımının sağlanması, derslerin etkili planlanması, öğrencilere teknolojik araç desteği sağlanmasını önermektedir. Çakin ve Külekçi Akyavuz (2020) öğrencilere ücretsiz ve sınırsız internet desteği sağlanmasını ve böylece derslere erişimin artırılmasını; Durak ve diğerleri (2020) ise uzaktan eğitim için alt yapı oluşturulmasını önermektedir. Uçar ve Acar (2022) ise öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi konusunda eğitilmelerinin, uzaktan öğretimin yönetiminde karşılaşılan temel sorunların çözümüne olumlu katkılar sağlayacağını savunmaktadır.

Araştırmanın sonuçları, uzaktan eğitimde derslere erişimin temel bir sorun olduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle kaynak yetersizliği başlığı altında maddi yetersizlik, internete erişim sorunu, materyal eksikliği ve internete bağlanma sorunu yaşandığı ortaya çıkmaktadır. Teknik yetersizlik kapsamında ise altyapı sorunu, teknolojik okur-yazarlık sorunu, iletişim sorunu ve sistem sorunu yaşandığı görülmektedir. Bu sonuçlar uzaktan eğitimde öğretimin yönetiminin sanal ortam dışı faktörlerden olumsuz etkilendiğini, öğretmenlerin öğretim sürecinde değişik sorunlarla karşılaştıklarını ortaya koymaktadır. Özellikle teknik alt yapıya bağlı sorunların öğretimin yönetimine doğrudan etki ettiğini ortaya koymaktadır. Geleneksel ortamlarda öğretimin yönetimini doğrudan etkileyen bazı değişkenlerin uzaktan eğitimde değişiklik gösterdiği görülmektedir. Bu anlamda, üst ve orta kademe yöneticileri tarafından uzaktan öğretime etki eden değişkenlerin dikkate alınması ve bu konuda internet altyapılarının güçlendirilmesi ve teknik olanakların artırılması büyük önem taşımaktadır. Öte yandan, öğretmenlerin hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimler aracılığıyla uzaktan eğitim, sanal sınıf yönetimi ve uzaktan eğitimde öğretimin yönetimi konularında teorik ve uygulamalı olarak yeterliklerinin artırılması faydalı olacaktır.

Yazarların Beyanı

Araştırmacıların katkı oranı beyanı: Araştırmacılar araştırmaya eşit oranda katkı sağlamışlardır.

Etik Kurul Kararı: Ordu Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulundan 27.10.2020 tarih ve 2020/78 sayılı etik kurul izni alınmıştır.

Çatışma beyanı: Araştırma ile ilgili herhangi bir çıkar çatışması söz konusu değildir.

Destek ve teşekkür: Bu araştırmanın yürütülmesi sürecinde herhangi bir destek alınmamıştır.

Kaynaklar

- Akçay, S. (2018). *Eş zamanlı sanal sınıf ortamının grafik tasarım dersinde kullanımına yönelik bir uygulama ve öğrenci algıları (Gazi Üniversitesi Örneği)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Akdeniz, İ., & Uzun, M. (2022). Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde sınıf yönetiminde karşılaştıkları problemlere ilişkin görüşleri. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(1), 45-75.
- Al-Fraihat, D., Joy, M., Masa' deh, R., & Sinclair, J. (2020). Evaluating E-learning systems success: An empirical study. *Computers in Human Behavior*, 102, 67-86.
- Atasoy, R., Özden, C., & Kara, D. N. (2020). Covid-19 pandemi sürecinde yapılan E-ders uygulamalarının

- etkililiğinin öğrencilerin perspektifinden değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 15(6), 95-122. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44491>
- Attah-Mensah, G., Acheampong, A. O., & Nti-Adarkwah, S. (2016). Empirical analysis of the effectiveness of teacher distance education (TDE) in Ghana: The perception of student teachers, tutors and coordinators of the University of Education, Winneba (UEW). *Journal of Education and Practice*, 7(32), 11-25.
- Aytaç, T. (2021). The problems faced by teachers in Turkey during the COVID-19 pandemic and their opinions. *International Journal of Progressive Education*, 17(1), 404-420.
- Başaran, M., Doğan, E., Karaoğlu, E., & Şahin, E. (2020). Koronavirüs (COVID-19) pandemi sürecinin getirisi olan uzaktan eğitimin etkililiği üzerine bir çalışma. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 368-397.
- Berge, Z. L. (1995). Facilitating computer conferencing: Recommendations from the field. *Educational Technology*, 35(1), 22-30.
- Berge, Z. L., & Collins, M. P. (2000). Perceptions of e-moderators about their roles and functions in moderating electronic mailing lists. *Distance Education*, 21(1), 81-100. <https://doi.org/10.1080/0158791000210106>
- Burns, M. (2011). *Distance education for teacher training: Modes, models, and methods*. Education Development Center, Inc.
- Can E. (2022). Covid 19 pandemisi sürecinde yükseköğretimde öğretmenlik uygulamasına ilişkin öğrenci deneyimleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 12(2), 459-471. <https://doi.org/10.5961/higheredusci.1118080>
- Can, E. (2020a). Koronavirüs (Covid-19) Pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi (AUAd)*, 6(2), 11-53.
- Can, E. (2020b). Sanal sınıf yönetimi: İlkeler, uygulamalar ve öneriler. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi (AUAd)*, 6(4), 251-295.
- Can, E., & Gündüz, Y. (2021). Öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterlikleri. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(3), 49-68.
- Can, E., & Nikolayidis, U. (2022). Veli ve öğretmen görüşlerine göre Covid-19 Pandemi sürecinde uzaktan eğitimin görünümü. *Başkent University Journal of Education*, 9(2), 136-153.
- Can, E., & Ozan, C. (2021). Eğitim Bilişim Ağı (EBA): Covid-19 küresel salgınının yansımaları. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41(3), 1553-1595.
- Creswell, J. W. (2014). *Araştırma deseni*. (Çev. Ed. S. B. Demir). Eğiten Kitap.
- Creswell, J. W. (2015). *Nitel araştırma yöntemleri*. (Çev. Edt. M. Bütün & S. B. Demir). Siyasal Kitabevi.
- Çakın, M., & Külekçi Akyavuz, E. (2020). Covid-19 süreci ve eğitime yansması: Öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 6(2), 165-186.
- Di Pietro, G., Biagi, F., Costa, P., Karpiński Z., & Mazza, J. (2020). *The likely impact of COVID-19 on education: Reflections based on the existing literature and international datasets*. Publications Office of the European Union.
- Durak, G., Çankaya, S., & İzmirli, S. (2020). Examining the Turkish Universities’ distance education systems during the COVID-19 pandemic. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)*, 14(1), 787-809.
- Elo, S., & Kyngäs, H. (2008). *The qualitative content analysis process*. *Journal of Advanced Nursing*, 62(1), 107-115. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2007.04569.x>
- Engzell, P., Frey, A., & Verhagen, M.D. (2021). Learning loss due to school closures during the COVID-19 pandemic. *PNAS*, 118(17), 1-7. <https://doi.org/10.1073/pnas.2022376118>
- Eren, E. (2020). Yeni Tip Koronavirüs’ün Türk eğitim politikaları uygulamalarına etkisi: Millî Eğitim

- Bakanlığının ve Yükseköğretim Kurulunun yeni düzenlemeleri. *Yükseköğretim Dergisi*, 10(2), 153-162.
- Erkut, E. (2020). Covid-19 sonrası yükseköğretim. *Yükseköğretim Dergisi*, 10(2), 125-133.
- Fan, J., & Zhi, L. (2020). Design and implementation of virtual immersive classroom in big data environment. *The 15th International Conference on Computer Science & Education (ICCSE 2020)*, pp.430-432. August 18-20, 2020. <https://doi.org/10.1109/ICCSE49874.2020.9201818>
- Ferri, F., Grifoni, P., & Guzzo, T. (2020). Online learning and emergency remote teaching: Opportunities and challenges in emergency situations. *Societies*, 10(86), 1-18. <https://doi.org/10.3390/soc10040086>
- Fidalgo, P., Thormann, J., Kulyk, O., & Lencastre, J. A. (2020). Students' perceptions on distance education: A multinational study. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 17(18), 1-18. <https://doi.org/10.1186/s41239-020-00194-2>
- Fidel, R. (1984). The case study method: A case study. *Library and Information Science Research*, 6, 273-288.
- Flores, M. A., & Gago, M. (2020). Teacher education in times of COVID-19 pandemic in Portugal: National, institutional and pedagogical responses. *Journal of Education for Teaching*, 46(4), 507-516. <https://doi.org/10.1080/02607476.2020.1799709>
- Garrison, D. R., Anderson, T., & Archer, W. (2000). Critical inquiry in a text-based environment: Computer conferencing in higher education. *The Internet and Higher Education*, 2(2-3), 87-105.
- Genç, M. F., & Gümrükçüoğlu, S. (2020). Koronavirüs (Covid-19) sürecinde ilâhiyat fakültesi öğrencilerinin uzaktan eğitime bakışları. *Turkish Studies*, 15(4), 403-422. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.43798>
- Goodyear, P., Salmon, G., Spector, J., Steeples, C., & Tickner, S. (2001). Competences for online teaching: A special report. *Educational Technology Research and Development*, 49(1), 65-72.
- Güneş, S. B., Açıkgöz, A., & Özdaş, D. F. (2022). Examination of teacher views on the management of undesirable student behaviors in online courses in the distance education process. *Turkish Journal of Educational Studies*, 9(2), 326-354.
- Hargreaves, A. (2020). *What's next for schools after coronavirus? Here are 5 big issues and opportunities*. <https://theconversation.com/whats-next-for-schools-after-coronavirus-here-are-5-big-issues-and-opportunities-135004>
- Harper, K. C., Chen, K., & Yen, D. C. (2004). Distance learning, virtual classrooms, and teaching pedagogy in the Internet environment. *Technology in Society*, 26(2004) 585-598.
- Huber, S. G., & Helm, C. (2020). COVID-19 and schooling: Evaluation, assessment and accountability in times of crises-reacting quickly to explore key issues for policy, practice and research with the school barometer. *Educational Assessment, Evaluation and Accountability*, 32, 237-270. <https://doi.org/10.1007/s11092-020-09322-y>
- International Baccalaureate Organization (IBO). (2020). *Online learning, teaching and education continuity planning for schools*. International Baccalaureate Organization (UK) Ltd, United Kingdom. <https://www.ibo.org/globalassets/news-assets/coronavirus/online-learning-continuity-planning-en.pdf>
- Karaca-Akgöl, S., Elçi, A., Uludağ, H., & Özer, M. (2022). Öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerinin incelenmesi. *Anatolian Turk Education Journal*, 4(1), 6-20.
- Karahan, E., Bozan, M. A., & Akçay, A. O. (2020). Sınıf öğretmenliği lisans öğrencilerinin pandemi sürecindeki çevrim içi öğrenme deneyimlerinin incelenmesi. *Turkish Studies*, 15(4), 201-214. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44348>
- Kaya, S. (2011). *Sanal sınıf yönetiminde görev alacak öğretim elemanlarının eğitim gereksinimlerinin belirlenmesi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Anadolu Üniversitesi.

- Keller, J. M. (2008). First principles of motivation to learn and e3-learning. *Distance Education*, 29(2), 175-185. <https://doi.org/10.1080/01587910802154970>
- Koç, A. (2020). Covid-19 salgını sürecinde ilahiyat fakültesi öğretmenlik uygulaması dersinin uzaktan eğitim yoluyla yapılması: Örnek bir uygulama modeli. *Millî Eğitim Dergisi*, 49(Özel Sayı:1), 851-875.
- Kurti, E. (2016). Classroom management. *European Journal of Multidisciplinary Studies*, 1(1), 201-210.
- Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. Sage Publications.
- Mahmood, S. (2021). Instructional strategies for online teaching in COVID-19 Pandemic. *Human Behavior & Emerging Technologies*, 3, 199-203. <https://doi.org/10.1002/hbe2.218>
- Manning, R. D., Cohen, M. S., & DeMichiell, R. L. (2003). Distance learning: Step by step. *Journal of Information Technology Education*, 2, 115-130.
- Mc Aleavy, T., Gorgen, K., & Gaible, E. (2020). *What does the research suggest is best practice in pedagogy for remote teaching?* Education Development Trust. <https://edtechhub.org/wp-content/uploads/2020/05/remote-teaching.pdf>
- Merriam, S. B. (2009). *Qualitative research: A guide to design and implementation*. Jossey-Bass Publication.
- Miles, M. B., & Huberman, M. A. (1994). *An expanded sourcebook qualitative data analysis*. Sage Publications.
- Milliken, K. (2019). *The implementation of online classroom management professional development for beginning teachers* [Unpublished PhD Thesis]. Abilene Christian University.
- Mishra, L., Gupta, T., & Shree, A. (2020). Online teaching-learning in higher education during lockdown period of COVID-19 pandemic. *International Journal of Educational Research Open* 1(2020) 100012. <https://doi.org/10.1016/j.ijedro.2020.100012>
- Morris, L.V., Xu, H., & Finnegan, C. L. (2005). Roles of faculty in teaching asynchronous undergraduate courses. *Journal of Asynchronous Learning Networks* 9(1), 65-82. <http://dx.doi.org/10.24059/olj.v9i1.1803>
- Müller, L-M., & Goldenberg, G. (2020). *Education in times of crisis: The potential implications of school closures for teachers and students. A review of research evidence on school closures and international approaches to education during the COVID-19 pandemic*. Chartered College of Teaching.
- Öztürk, İ., Akalın, S., Özgüner, İ., & Şakiroğlu, M. (2020). Covid-19 salgınının ve karantinanın psikolojik etkileri. *Turkish Studies*, 15(4), 885-903. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44885>
- Page, A., & Jones, M. (2018). Rethinking teacher education for classroom behaviour management: investigation of an alternative model using an online professional experience in an Australian University. *Australian Journal of Teacher Education*, 43(11), 84-104. <http://dx.doi.org/10.14221/ajte.2018v43n11.5>
- Patton, M. Q. (2015). *Qualitative research and evaluation methods. Integrating theory and practice*. (4th ed.). Sage Publications.
- Paulsen, M. (2002). *Online education systems: Discussion and definition of terms*. <https://studylib.net/doc/8218934/online-education-systems--discussion-and-definition-of-terms>.
- Pokhrel, S., & Chhetri, R. (2021). A literature review on impact of COVID-19 Pandemic on teaching and learning. *Higher Education for the Future* 8(1) 133-141. <http://dx.doi.org/10.1177/2347631120983481>
- Ragan, L. C. (2015). *10 principles of effective online teaching: Best practices in distance education*. Faculty Focus Report. A Magna Publication. <https://www.facultyfocus.com/wp-content/uploads/2015/02/10-Principles-of-Effective-Online-Teaching.pdf>
- Redmond, P. (2011). From face-to-face teaching to online teaching: Pedagogical transitions. In G. Williams, P. Statham, N. Brown & B. Cleland (Eds.) *Changing Demands, Changing Directions. Proceedings ASCILITE Hobart 2011* (Annual Conference of the Australasian Society for Computers in Learning in Tertiary

Education), 04- 07 December, 2011, Gold Coast, Australia.

- Robinson, L., Wiborg, O., & Schulz, J. (2018). Interlocking inequalities: Digital stratification meets academic stratification. *American Behavioral Scientist*, 62(9), 1251-1272. <https://doi.org/10.1177/0002764218773826>
- Roche, T. (2017). Assessing the role of digital literacy in English for academic purposes university pathway programs. *Journal of Academic Language & Learning*, 11(1), 71-87.
- Saavedra, J. (2020). *Educational challenges and opportunities of the Coronavirus (COVID-19) pandemic*. <https://blogs.worldbank.org/education/educational-challenges-and-opportunities-covid-19-pandemic>
- Saran, S. (2020). Technology: Digital epiphany? COVID-19 and our tech futures. In *Insight Report Challenges and Opportunities in the Post-COVID-19 World*, pp. 24-27. Geneva: World Economic Forum. http://www3.weforum.org/docs/WEF_Challenges_and_Opportunities_Post_COVID_19.pdf
- Sarı, T., & Nayır, F. (2020). Pandemi dönemi eğitim: Sorunlar ve fırsatlar. *Turkish Studies*, 15(4), 959-975. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44335>
- Sezer, Ş., & Can, E. (2022). What are the regional challenges for inclusive distance education during COVID-19 pandemic in Turkey? A qualitative analysis. *Psycho-Educational Research Reviews*, 11(3), 567-585. https://doi.org/10.52963/PERR_Biruni_V11.N3.12
- Shi, M., Bonk, C. J., & Magjuka, R. J. (2006). Time management strategies for online teaching. *International Journal of Instructional Technology & Distance Learning*, 3(2), 3-10.
- Shim, T. E., & Lee, S.Y. (2020). College students' experience of emergency remote teaching due to COVID-19. *Children and Youth Services Review* 119, 105578. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.105578>
- Simonson, M. (2017). *Assumptions*. In A. A. Piña (Edt.). *Instructional design standards for distance learning* (pp.27-32). Association for Educational Communications and Technology.
- Solak, B., & Polat, S. (2022). Ders katılım oranı yüksek sanal sınıflardaki öğretmen ve öğrencilerin motivasyonlarını etkileyen etmenler. *Anadolu University Journal of Education Faculty*, 6(4), 477-513.
- Stewart, D. P. (2008). Classroom management in the online environment. *MERLOT Journal of Online Learning and Teaching*, 4(3), 371-374.
- Şeker, S., Kankanat, Ö., & Elmalı, E. N. (2022). Sınıf öğretmenlerinin pandemi sürecinde uzaktan eğitimde sınıf yönetimi ve iletişime yönelik görüşleri. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13(1), 618-645.
- TEGV. (2020). *Covid 19 dönemi TEGV çocukları uzaktan eğitim durum değerlendirme raporu*. <https://tegv.org/hakimizda/egitim-raporlari/>
- Thomas, M. (2020). Virtual teaching in the time of COVID-19: Rethinking our WEIRD pedagogical commitments to teacher education. *Frontiers in Education*. 5, 595574. <https://doi.org/10.3389/educ.2020.595574>
- Uçar, R., & Acar, C. (2022). Virtual class management experiences of teachers. *International Journal of Psychology and Educational Studies*, 9(Special Issue), 1085-1098. <https://dx.doi.org/10.52380/ijpes.2022.9.4.903>
- Weltzer-Ward, L. (2011). Content analysis coding schemes for online asynchronous discussion. *Campus-Wide Information Systems*, 28(1), 56-74.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, A., & Akar Vural, R. (2020). COVID-19 Pandemisi ve derinleşen eğitim eşitsizlikleri. Türk Tabipleri Birliği Covid-19 Pandemisi Altıncı Ay Değerlendirme Raporu. https://www.ttb.org.tr/kutuphane/covid19-rapor_6/covid19-rapor_6_Part64.pdf
- Yılmazsoy, B., Özdiç, F., & Kahraman, M. (2018). Sanal sınıf ortamında sınıf yönetimine yönelik öğrenci görüşleri: Afyon Kocatepe Üniversitesi örneği. *Trakya Eğitim Dergisi*, 8(3), 513-525.

- Yin, R. K. (2009). *Case study methods: Design and methods* (Fourth Edition). Sage Publications.
- Zainal, Z. (2007). Case study as a research method. *Jurnal Kemanusiaan*, 9, 1-6.
- Zan, N., & Zan, B. U. (2020). Koronavirüs ile acil durumda eğitim: Türkiye'nin farklı bölgelerinden uzaktan eğitim sistemine dahil olan Edebiyat Fakültesi öğrencilerine genel bakış. *Turkish Studies*, 15(4), 1367-1394. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44365>
- Zhang, Y., & Wildemuth, B. M. (2009). Qualitative analysis of content. In B. M. Wildemuth (Ed) *Applications of social research methods to questions in information and library science* (pp.308- 319). Libraries Unlimited.

EXTENDED ABSTRACT**Introduction**

In the early days of the COVID-19 pandemic, whose effects are still ongoing at the global level, distance education was implemented effectively so that education could continue uninterrupted. The transition to virtual education during the COVID-19 pandemic has forced educators who do not normally teach or design online course content to rethink their methods (Thomas, 2020). Huber and Helm (2020) emphasize the importance of teaching quality and classroom management in the effectiveness of distance education. Mahmood (2021) suggests effective feedback, flexible teaching, assessment policies, recording lectures, and getting support from teaching assistants. Burns (2011) emphasizes that it is more important to use technology effectively, to attach importance to student-centered education, and to employ teachers with high-quality teaching skills. Some researchers have argued that traditional teaching practices do not work well in the context of distance education. In this sense, Redmond (2011) states that there is a need for critical approach, peer feedback and reflective practices in distance education, and pedagogical practices have positive effects on the effectiveness of teaching, students' satisfaction and perceptions, with the use of methodological tools rather than focusing on the use of technological tools. To conduct distance education effectively, teachers need to have some knowledge, skills and roles. According to Berge (1995), these roles are classroom management, pedagogical competence, social and technical roles. Garrison et al (2000) mention the roles of design and organization, facilitator, and direct instruction. Berge and Collins (2000) list these roles as editor, discussion leader, facilitator, content expert, assistant and marketing.

As in formal education, teachers in distance education should be competent in planning and teaching lessons, arranging instructions according to individual needs, as well as ensuring student participation and evaluation. This is due to distance education having additional challenges compared to formal education (Mc Aleavy et al., 2020). According to Shim and Lee (2020), it is essential to design an effective emergency distance education system online. Thomas (2020) emphasizes that the effectiveness of distance education is dependent on diversity, equality, inclusion and motivation. Pokhrel and Chhetri (2021), on the other hand, prioritize counselling services for students with special educational needs, professional development of teachers, and investing in information and communication technologies. Mc Aleavy et al (2020) state that making distance education creative, innovative and interactive with user-friendly tools and teachers' planning well-structured and interesting learning activities increase the effectiveness of teaching in distance education.

The purpose of this research is to examine the views of teachers on the management of teaching in distance education during the COVID-19 pandemic period. The research is of great importance in terms of developing suggestions for more effective management of teaching in distance education. In this context, the research question is: 'What are the views of the teachers on the management of distance education in the COVID-19 pandemic period?' and answers were sought to the following questions:

1. What are the difficulties faced by teachers in the management of distance education during the pandemic period?
2. What are the methods and techniques that teachers use to combat the difficulties they face in the management of instruction?
3. What can be done for effective management of distance education?

It is expected that this research will provide empirical data on the management of distance education during the COVID-19 pandemic period and provide applicable recommendations to senior administrators, school administrators, teachers and researchers based on the results to be obtained. Since the research is one of the first studies in this field, it can be said that it will fill a significant gap in the literature.

Method

The research was carried out following a qualitative research design and case study model. The study group of the research consists of 36 teachers determined by the maximum diversity sampling technique, one

of the purposive sampling methods. The data were collected through semi-structured interviews. The participants were asked questions about the difficulties encountered in the management of teaching in distance education, the methods used to address these difficulties, and the suggestions for solutions. In the research, the data obtained through the semi-structured interview form and consisting of the opinions of all participants were analyzed using the thematic content analysis technique. As a result of the data analysis, three categories were determined regarding the first sub-problem of the research: (1) the problem of accessing the lessons, (2) the problem of participation in the lessons and (3) the problem of classroom management. Three categories were determined for the second sub-problem of the study: (1) realizing learning, (2) ensuring participation, and (3) providing support. Suggestions for the third problem of the research were classified according to their areas of responsibility, considering the upper, middle and lower-level managers and practitioners.

Results

According to the findings, teachers encountered problems in the management of teaching in distance education in terms of access to lessons, participation in classes and classroom management. A lack of resources and technical inadequacy was encountered in the process of accessing the courses, as well as absenteeism and lack of motivation in attendance to the courses. In the classroom management aspect, there were issues with the management of activities due to lack of time. Factors such as technical and infrastructure inadequacy, lack of equipment and financial inadequacy were effective in students' access to distance education and participation in classes. Teachers used different methods, techniques and course materials to cope with the difficulties they faced; They tried to provide communication, cooperation and motivation. They also supported students and parents and provided the necessary guidance. According to the teachers, for the effective management of teaching in distance education, internet access support and technical support should be provided to students, cooperation and motivation should also be provided, and their participation in the course should be facilitated. In addition, it is recommended to prepare digital course materials for distance education, use a variety of measurement and evaluation tools, make attendance compulsory, and reschedule the duration of the courses.

Conclusion

According to the results, the difficulties encountered in distance education negatively affect teachers' ability of teaching management in distance education. In particular, eliminating technical and infrastructure-related problems, meeting the need for tools and equipment, supporting and informing teachers, parents and students can all make positive contributions to the management of teaching in distance education.

The results revealed that the management of teaching in distance education is adversely affected by factors outside the virtual environment, and that teachers encounter various problems in the teaching process. In particular, it reveals that the problems related to the technical infrastructure directly affect the management of education. It is seen that some variables that directly affect the management of teaching in traditional environments vary in distance education. For these reasons, it is of great importance to consider the variables that impact teaching in the distance education environment. For this purpose, it will be beneficial to provide teachers with theoretical and practical competencies for distance education, virtual classroom management and management of teaching in distance education through pre-service and in-service training.